SMSKA

ZPRAVODAJ SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.SMSCR.CZ FACEBOOK.COM/SMSCR.CZ ČÍSLO 4/2021

Téma
Stavební zákon – revoluce či evoluce? str. 1–6

Aktuálně
Kandidujte v parlamentních volbách, vyzývá starosty SMS ČR. A není to apríl! str. 7

Regiony
Starostky dobrovolnice pomáhají na Hodonínsku při očkování seniorů. str. 19

Dva a půl roku se stavebním zákonem: Promarněná šance na zlepšení stavebního řízení

Vážené starostky, vážení starostové, přátelé samospráv!

V říjnu 2018 jsem v televizi zahlédl reportáž, kde premiér Andrej Babiš s předsedou Hospodářské komory Vladimírem Dlouhým dohodli memorandum o vypracování návrhu stavebního zákona právními kancelářemi, které zajistí Hospodářská komora. *„Tak to už u nás píšou zákony jednotliví lobbisté na míru sami sobě,“* pomyslel jsem si tehdy.

Za nějaký čas mi telefonoval tehdejší tajemník SMS ČR Tomáš Chmela a žádal mě, zda bych nezastupoval sdružení v pracovní skupině pro přípravu nového stavebního zákona. Nabídku jsem přijal. A tak jsem si mohl svoji tehdejší předtuchu ověřit v realitě.

Kdo za to všechno může?

V listopadu 2018 jsem vyrazil do Prahy na Malou Stranu, kde nás právník František Korbel nejprve 15 minut informoval, co všechno už jejich kancelář dokázala a pro koho pracovala, poté nám představil věcný záměr zákona. *„České stavební právo je zdlouhavé, příliš byrokratické a potřebuje změnu,“* zaznělo z jeho úst. Na tomto tvrzení jsme se shodli. Ale to je přece nicneříkající sdělení, které může podepsat každý. *„Dosavadní pokusy o novelizaci k ničemu nevedly, naopak situaci zhoršovaly,“* pokračoval. Přišlo mi pozoruhodné, že vedle něj sedí pracovníci Ministerstva pro místní rozvoj pod vedením náměstkyně Marcely Pavlové, kteří všechny novely doposud připravovali. *„Za všechno může smíšený model, který přináší systémovou podjatost, korupční prostředí a nekvalitní práci na malých stavebních úřadech, kde ani nefunguje zastupitelnost. Proto zavedeme státní model stavebních úřadů s 14 krajskými stavebními úřady podléhajícími nejvyššímu stavebnímu úřadu (plus speciální), pouze na ORP zůstanou detašovaná pracoviště. Příkladem dobře fungující statní správy je finanční úřad, a to je náš vzor. Potíže dělají také dotčené orgány (památkáři, vodaři, životní prostředí atd.), a tak je integrujeme do nového stavebního úřadu, aby se museli domluvit,“* dozvěděli jsme se.

Kde jsou ti pravomocně odsouzení starostové?

Že nebyla provedena žádná analýza skutečných problémů, se ukázalo při samotném dalším projednávání. Případy řešené systémové podjatosti se dle analýzy Ministerstva vnitra týkají promile stavebních řízení. Nikdo nikdy nedoložil počet starostů pravomocně odsouzených za ovlivňování stavebního řízení a jsem pevně přesvědčen, že určitě nedosahuje počtu potrestaných úředníků finanční správy či jejich prohraných soudních sporů (doporučuji shlédnout Daňové peklo).

Proč bojujeme za zachování stávajícího modelu?

Důvodem, proč bojujeme za zachování stávajícího modelu, není, jak nám neustále podsouvá MMR, že si chceme jako starostové zachovat vliv na stavební řízení.

Důvodem je hrozící likvidace stavebních úřadů v regionech, zhoršení služby pro občany a další degradace kvality života na venkově. Ze současných 714 stavebních úřadů má zůstat buď 205 detašovaných pracovišť, nebo 383 samostatných stavebních úřadů, protože dnes už vlastně nikdo neví, co Poslanecká sněmovna projednává. I při variantě 383 stavebních úřadů se dvěma a půl milionům obyvatel rapidně zhorší dostupnost k novému stavebnímu úřadu.

Pokračování na straně 2

Dva a půl roku se stavebním zákonem: Promarněná šance...

Pokračování ze strany 1

A to mělo dojít k zjednodušení!

V říjnu 2019 předložila Hospodářská komora návrh, který obsahoval 172 paragrafů. V mezirezortním připomínkování se sešlo 4500 připomínek a zejména stanoviska soudních instancí podrobila návrh zdrcující kritice. Po zapracování připomínek se objevil zákon, který obsahoval 332 paragrafů a osm příloh. Původní návrh, jak je i z rozsahu zřejmé, tento zákon příliš nepřipomínal. Paradoxně obsahuje více paragrafů než ten v současné době platný stavební zákon. A to mělo dojít k zjednodušení! Přestože se jedná o zcela nový návrh, požadavek na nové mezirezortní řízení MMR jednoznačně odmítlo. Tlačí nás přece čas, a tak jdou pravidla bokem.

Takový chaos není ani u volebního zákona...

Nový návrh tedy obsahoval variantu 383 obecních stavebních úřadů. Ani to už dnes ale neplatí. Nyní byl totiž k projednání přijat komplexní pozměňovací návrh poslance Martina Kolovratníka, připravený ve spolupráci s MMR, který se vrací k variantě 205 detašovaných pracovišť a 14 stavebních úřadů v krajích. V současné době je ve sněmovně vládní návrh, tři komplexní pozměňovací návrhy a *Čtyři* městské *artikuly*, ve kterých velká česká města shrnují svá stanoviska k návrhu nového stavebního zákona. Takový chaos není ani u volebního zákona.

Promarněná šance

Celé toto období vnímám jako promarněnou šanci na skutečné zlepšení stavebního řízení v České republice. A pokud Sněmovna schválí nový státní moloch, dojde minimálně na dva roky k chaosu ve stavebním řízení (pokud to není záměr) a obrovskému prodražení výkonu stavební agendy pro stát. Možná si pak někteří vzpomenou na příklad tzv. Drábkovy reformy sociálních služeb.

Jan Birgus,
starosta městyse Litultovice

Tři otázky pro čtyři...

Téma

Martin Kolovratník: Je třeba provést radikální řez. Délka řízení je jednoznačný ukazatel

Martin Kolovratník je vládní poslanec. Jeho komplexní pozměňovací návrh k novele stavebního zákona poslanci přijali jako nový základ pro další úpravy.

Domníváte se, že délka stavebního řízení je legitimním ukazatelem, který by měl vést ke změně celého stavebního řádu?

Jednoznačně ano. Považuji to za jeden ze zásadních argumentů a důvodů pro to, aby se celý stavební řád změnil. Vždyť co je smyslem stavebního řízení jako celku? Vést kvalitní a profesionální povolovací proces, ochránit veřejné zájmy a umožnit obcím, krajům i soukromým osobám realizovat své záměry a rozvíjet se. V jasně daných lhůtách, termínech a plánech. Každý, kdo je v samosprávě a pracuje s veřejnými rozpočty, plány a dotacemi, ví, že toto je jeden z nejslabších momentů celého procesu. Pokud je délka řízení mimořádně dlouhá a lhůty nevymahatelné, tak vznikají velké společenské škody. Jen v dopravním stavitelství se jedná řádově o miliardy korun každý rok. Ale přicházíme taky o zdraví a často bohužel i o životy. Veškeré předchozí novely (opravy) předchozích zákonů se v praxi bohužel ukázaly jako neúčinné. Právě proto je třeba provést radikální řez.

Jak vidíte průběh stavebního řízení za dva roky a jak za pět let?

Jsem optimistou. Věřím, že se nám nakonec podaří najít v Poslanecké sněmovně a v Senátu shodu a že náš komplexní pozměňovací návrh stavebního řádu bude úspěšný. Za dva roky (touto dobou na jaře) se nezmění nic, v roce 2023 teprve bude celý nový systém startovat. Změny ale pocítíme hned. A proto si troufám tvrdit, že za pět let máme šanci být jednou z nejlepších zemí na světě, od které se budou ostatní učit. Směřujeme k tomu, aby každý investor (nejen ti malí, ale i obce, města a kraje) věděl, že podá jednu žádost a dostane jedno kvalitní povolení. V jasně dané lhůtě nejpozději 60 dnů (u jednoduchých staveb dokonce jen 30 a naopak u výjimečně složitých s procesem EIA maximálně 120 dnů). Sám jsem obecním i krajským zastupitelem a vidím z první ruky, jak nám dlouhý proces komplikuje naše záměry. Navíc chceme dramaticky změnit a posílit územní plánování – na úrovni obcí i krajů ho přenést do samostatné působnosti. Proto mám radost, že nový stavební zákon pomůže samosprávám, obcím, městům i krajům velkou mírou.

A pozor důležitá věc na závěr! Změnu stavebního řádu připravuji v návaznosti na změnu zákona o veřejných zakázkách. Do něj jsem osobně prosadil novelu (platí od 1. 1. 2021), díky které mají veřejní zadavatelé (tedy právě obce a města) použít aspekty sociální, ekologické a inovativní. Co to bude znamenat v praxi? Že budeme schopni rychle a efektivně získat stavební povolení a hned po něm zadat a vysoutěžit kvalitní stavby, které budou např. nízkoenergetické, odvážné ve vztahu k přírodě a postavené místními firmami, které dávají práci lidem v daném regionu. Pokud se toto vše propojí dohromady, můžeme tímto způsobem neskutečně zvednout ekonomiku naší země a kvalitu života ve všech jejích částech. Nejen ve velkých centrech, ale i na venkově, v regionech a ve vzdálenějších oblastech.

Martin Kolovratník

Setkal jste se, vy osobně, s jakýmkoliv problémem ve stavebním řízení?

Bohužel ano. Ta zkušenost je čerstvá a bohužel doslova strašná. Netajím se tím, že pro mě osobně byla velkou motivací přiložit ruku k dílu a pokusit se to změnit. Jednalo se o obyčejnou jednoduchou stavbu žumpy (uzavřená nádrž na odpadní vodu) pro rekreační objekt v Hradci Králové, která měla být vyřízena zjednodušeně formou tzv. „územního rozhodnutí". S vyřízením mi pomáhala moje maminka důchodkyně, která má na úřady spoustu času. I přesto běhala od jedné instituce k druhé déle než rok, narážela na nesmyslné požadavky, nekvalitní metodické pokyny atd. atd. U obyčejné žumpy k chatě. Toto je věc, se kterou zkrátka neumím žít a chci ji změnit.

Marcela Pavlová: Věřím, že rekodifikace bude s odstupem hodnocena jako zdařilá

Marcela Pavlová je náměstkyně pro řízení sekce výstavby a veřejného investování na MMR, která zahrnuje zejména problematiku stavebního zákona, vyvlastnění, územního plánování a práva veřejných zakázek.

Marcela Pavlová

Domníváte se, že délka stavebního řízení je legitimním ukazatelem, který by měl vést ke změně celého stavebního řádu?

Délku stavebního řízení nelze zaměňovat s délkou celého procesu, který vede k povolení stavby. Ač se na první pohled může zdát, že jde o totéž, jsou to dvě různé „věci". Proces, který musí stavebník absolvovat, aby získal stavební povolení, začíná již jeho rozhodnutím, že má v úmyslu realizovat stavbu, pokračuje přípravou projektové dokumentace a zajištěním všech povinných a nezbytných příloh (především závazných stanovisek dotčených orgánů a vyjádření síťařů) a teprve po absolvování této části, která je z celého procesu nejdelší a nejsložitější, přichází na řadu řízení před stavebním úřadem. Pokud je žádost o povolení stavby (resp. územní rozhodnutí, společné povolení) kompletní, stavební úřad oznámí zahájení řízení a po lhůtě pro podání námitek a stanovisek vydá rozhodnutí. Pokud však žádost úplná není, stavebník ji musí doplnit, a to trvá řady měsíců, někdy i rok. A v takovém případě nemůžeme vinu svalovat na stavební úřad. Jak současná, tak nová právní úprava má tento postup včetně lhůt obdobný, rozdíl je především v tom, že v případě nové právní úpravy se bude vydávat pouze jedno povolení. Proces přípravy dokumentace, který je v současné době největším problémem, z velké části vyřeší připravovaná digitalizace a elektronizace řízení a všech postupů vedoucích k povolení stavby.

Nový stavební zákon ale obsahuje i řadu dalších mechanismů, které povedou ke zrychlení a zjednodušení povolení. Nicméně, jak již bylo řečeno, délka stavebního řízení není ukazatel jediný. I proto bylo rozhodnuto o rekodifikaci celého veřejného stavebního práva. Navrhovaná právní úprava tak reaguje na všechny současné problémy a obsahuje komplexní změnu celé oblasti veřejného stavebního práva.

Jak vidíte průběh stavebního řízení za dva roky a jak za pět let?

Jak již bylo uvedeno v předchozí odpovědi, nový stavební zákon přinese především zrychlení a zjednodušení stavebního řízení, které se samozřejmě v praxi projeví postupně. Nová právní úprava však nebude přínosem pouze pro stavebníky, ale bude velkou úlevou i pro úředníky, jelikož současný stavební zákon je velmi komplikovaný a nepřehledný a jeho aplikace činí v praxi značné obtíže.

Dalším podstatným přínosem bude již zmiňovaná digitalizace a elektronizace stavebního řízení a ostatních postupů a samozřejmě i všechny další změny, které jsou v návrhu nového stavebního zákona obsaženy.

Shodou okolností by zákon měl z hlediska jeho používání v praxi začít platit cca za dva roky, tj. od 1. 7. 2023.

Věřím, že rekodifikace veřejného stavebního práva bude s odstupem hodnocena jako zdařilá a nový stavební zákon bude úspěšně sloužit všem, a to nejen za dva roky, ale i za pět let a v dalších letech.

Setkala jste se, vy osobně, s jakýmkoliv problémem ve stavebním řízení?

Já osobně nikoliv, ale občané mi píší, jaké trable při stavebním řízení zažívají, a jak neúnosnou dobu to celé trvá.

Petr Svoboda: Rychlost není jediným ani nejdůležitější hlediskem

Petr Svoboda je právník, specialista na oblast práva životního prostředí, a to též s širšími vazbami na právo správní, ústavní a občanské.

Petr Svoboda

Domníváte se, že délka stavebního řízení je legitimním ukazatelem, který by měl vést ke změně celého stavebního řádu?

Rychlost je ve stavebních řízeních – jako ostatně ve všem – jedním z důležitých hledisek. Ale rozhodně není hlediskem jediným, ani nejdůležitějším. Nejdůležitějšími hledisky jsou zákonnost a spravedlnost rozhodování, včetně rozumného vyvážení všech kolidujících soukromých a veřejných zájmů. A tato hlediska návrh nového stavebního zákona nepřiměřeně potlačuje na úkor rychlosti.

Jak vidíte průběh stavebního řízení za dva roky a jak za pět let?

Návrh nového stavebního zákona bude určitě ještě před tím, než dojde k nabytí jeho účinnosti, významně novelizovat nová politická garnitura, která přijde po volbách na podzim v roce 2021. Jaká bude nakonec jeho výsledná podoba, není vzhledem k naprosté bezkoncepčnosti české legislativy vůbec jasné. Ale zcela jistě bude podstatně odlišná od toho, co je ve sněmovně nyní. Z tohoto důvodu nelze vůbec odhadnout, jaký bude průběh stavebního řízení za dva roky či pět let.

Setkal jste se, vy osobně, s jakýmkoliv problémem ve stavebním řízení?

Setkal jsem se několikrát s tím, že stavební úřady vycházejí vstříc stavebníkům a jejich stavebním záměrům na úkor ochrany práv sousedů i veřejných zájmů, zejména v oblasti životního prostředí. Setkal jsem se opakovaně s umísťováním nevhodných staveb na zelené louce, zejména na zemědělské půdě, bez úcty k volné krajině a přírodě. A tam, kde se účastníci s maximálním nasazením proti takovým záměrům nebránili, je stavební úřady povolily.

Jan Birgus: Za pět let budou soudy zavaleny žalobami na stát

Jan Birgus je starosta Litultovic v Moravskoslezském kraji. Od roku 2018 SMS ČR zastupuje v pracovní skupině pro přípravu nového stavebního zákona.

Domníváte se, že délka stavebního řízení je legitimním ukazatelem, který by měl vést ke změně celého stavebního řádu?

Myslím si, že není. Stavební řízení lze zkrátit i v rámci stávajícího stavebního řádu. Navíc jsem přesvědčen, že mediálně probírané délky stavebního řízení jsou dány opakovanými soudními přezkumy, které se již samotného stavebního řízení netýkají. Často se také jedná o stavební řízení, která vyžadují změnu územního plánu (např. developer levně nakoupil nezastavitelné pozemky), ale to už je samozřejmě úplně jiné řízení s úplně jinou časovou náročností.

Jak vidíte průběh stavebního řízení za dva roky a jak za pět let?

Záleží na tom, co schválí Poslanecká sněmovna. Při variantě komplexního pozměňovacího návrhu poslance Kolovratníka nastane za dva roky částečný kolaps pro běžného stavebníka, což ale nevylučuje, že některé preferované stavební projekty projdou bez řádného posouzení (vládou vybraný ředitel Nejvyššího stavebního úřadu může v odvolání rozhodnout takřka o všem), a ty pak budou pravděpodobně postupně končit u soudu.

Za pět let si to nějakým způsobem „sedne", lidé si zvyknou na všechno, na provoz bude stát vynakládat podstatně více prostředků, soudy budou zavaleny žalobami na stát. Také předpokládám, že se bude připravovat další novela, která odstraní největší defekty předkládané úpravy.

Setkal jste se, vy osobně, s jakýmkoliv problémem ve stavebním řízení?

Za šest a půl roku jsme v Litultovicích realizovali 12 stavebních akcí o objemu 42 milionů korun a v současné době připravujeme nebo máme schválenou stavební dokumentaci v předpokládaném objemu nákladů 28 milionů korun.

Jan Birgus

Takže bych lhal, kdybych tvrdil, že v tom množství je vše bez problémů. Stavby jsme realizovali u třech různých stavebních úřadů (obecný, vodoprávní a siličně správní). Problémy byly například na straně Policie ČR, která odmítala posoudit projekt ve stádiu přípravy, jenž se pak musel přepracovávat, nebo se dlouho čekalo na vyjádření správce komunikace. Nejhorší situace ale nastala, když jsme neměli šťastnou ruku s projektantem. Pak je špatně úplně všechno a nemůže za to stavební úřad.

Stavební zákon – revoluce či evoluce?

Téma

Z pohledu behaviorální teorie je zavedení každého nového pozitivního zvyku třeba nejen promyslet, ale také zasadit do kontextu místa a způsobu života. Najít nejsnazší cestu pro dodržování nového a naopak „zošklivění si" toho, čeho se chceme zbavit. Jinými slovy, pokud chceme být ve změně opravdu úspěšní, musíme se na ni připravit: stanovit si reálné cíle, naplánovat kroky, odhadnout výdaje a vytvořit systém odměn a trestů. A pokud změna zvyku zasahuje i do života lidí okolo vás, musíme myslet i na ně, zvlášť pokud náš úspěch na jejich součinnosti závisí.

Podstata tvorby nového zákona je stejná. Hlavní motivací by měla být touha po změně systému k lepšímu, kdy esenciálním předpokladem úspěchu je znalost systému, který chcete měnit. Musíme vědět, proč je třeba normu zavést, čeho chceme dosáhnout, a dohodnout se s klíčovými účastníky, bez kterých nelze změnu zdárně provést.

Ne, není to Apríl!

Druhé čtení ST 1008 – „Vládní návrh stavebního zákona" a ST 1009 – „Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona", proběhlo ve sněmovně ve čtvrtek 1. dubna. Pro nezasvěcené je třeba uvést, že se v rámci sněmovních tisků formálně mluví o vládních návrzích zákona, ale ve skutečnosti se o vládní návrhy zákona, které by prošly velmi náročným připomínkovým řízením, nejedná, protože v tuto chvíli je hlavním probíraným materiálem komplexní návrh poslance Martina Kolovratníka (ANO), který ho spolu s dalšími poslanci za ANO, KSČM, ČSSD a SPD předložil na jednání Hospodářského výboru, jenž je také výborem garančním.

Proč jím není Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, kterému byly původně sněmovní tisky přikázány, je otázkou, kterou jsme si všichni při změně garančního výboru kladli a na kterou jsme dostali odpověď v podobě údajné provazby se zákonem o liniových stavbách, který také spadal pod Hospodářský výbor. Fakt, že předsedou Hospodářského výboru je poslanec Radim Fiala (SPD), který je jedním ze spolupředkladatelů návrhu, a místopředsedou výboru Martin Kolovratník, může být ukazatelem oné provazby či pouhou náhodou. Tento KPN, tedy komplexní pozměňovací návrh, najdete v usnesení výboru ze dne 3. února, vydaném dne 12. února pod ST 1008/7.

S návrhem Kolovratníka se připomínková místa neměla možnost ani seznámit

Důvod, proč uvádím přesná data jednání výboru a vydání usnesení, je ten, že do vydání usnesení (12. 2. 2021) neměla připomínková místa a zástupci organizací a dotčených subjektů možnost se s návrhem poslance Kolovratníka seznámit. Dokonce nebylo ani možné se jednání Hospodářského výboru zúčastnit. Stejná situace nastala i v případě jednání Ústavněprávního výboru, který zase projednával komplexní návrh poslance Martina Kupky, jenž rovněž nebyl před jednáním tohoto výboru k dispozici. Tento návrh byl však připravován v rámci speciální pracovní skupiny, jejímiž členy byli i zástupci SMS ČR, a s připomínkovými místy byl tedy neformálně předjednán. Přesto si dovolujeme v této fázi zpochybnit přístup některých sněmovních výborů, jež v době koronakrize neumožňují přítomnost veřejnosti, a to ani zástupců připomínkových míst. KPN poslance Martina Kupky (ODS) nakonec podávali také poslanci za TOP 09, Piráty, STAN a KDU-ČSL. Najdete jej pod ST 1008/6 jako oponentní zprávu Výboru pro veřejnou správu, který se sešel 3. února, zveřejněno 10. února.

U návrhu poslance Kupky dostalo prostor i SMS ČR

Přestože měli zástupci SMS ČR možnost být přítomni diskuzím o návrhu poslance Kupky, sdružení jej nakonec v jeho konečné podobě nepodpořilo. Důvod? Přestože návrh představuje mnoho zajímavých dílčích změn, počítá s rušením stavebních úřadů, a SMS ČR především z legislativně právního pohledu nepovažuje postup komplexní změny vládního návrhu celého zákona za příliš šťastný, funkční a správný.

Na tomto místě je však nutné zmínit, že jednání Výboru pro veřejnou správu bylo jako jediné nejen přenášeno do online prostoru, ale mohli se ho účastnit i naši zástupci, kteří navíc dostali i prostor vyjádřit se k celému procesu, k vládnímu návrhu zákona a KPN poslance Kupky. Ani Výbor pro veřejnou správu, ani Ústavněprávní výbor nakonec KPN poslance Kupky nepodpořil, a proto je KPN součástí oponentní zprávy.

Bude po nás!

Hlavními želízky v ohni jsou v tuto chvíli jen KPN Kolovratník a vládní návrh zákona, který se nachází v roli opomenutého staršího sourozence, jemuž se nikdo s příchodem nového „dítěte" nevěnuje, zvlášť když KPN Kolovratník je přesně to, „co si rodiče přáli". K tomuto návrhu je třeba uvést, že příprav se neúčastnili ani připomínková místa, ani územní partneři a další organizace, že návrh nebyl klasicky projednán, neobsahuje ani analýzu dopadů a před 12. únorem 2021 jej nikdo neobdržel k vyjádření.

Tímto postupem jsou porušena základní pravidla pro tvorbu kvalitního legislativního dokumentu. Je však třeba také uvést, že návrh se ve skutečnosti připravoval s pomocí Ministerstva pro místní rozvoj, takže jisté posvěcení, alespoň ze strany státu, zde je, a pokud máme být upřímní, ani vládní návrh není a nebyl v otázce dopadů v území, vyčíslení nákladovosti a dosažení stanovených cílů přesvědčivý či úplný. Navíc, jak dochází v tuto chvíli snad už všem, připomínková místa sice byla „vyslyšena", ale jen formálně, neboť KPN Kolovratník je téměř totožný s první verzí vládního návrhu, kterou připomínková místa odmítla. Tento návrh je další ukázkou narušení pojetí právního státu a právní jistoty, jež dostává minimálně poslední rok fatální zásahy, ze kterých se naše společnost bude dlouho vzpamatovávat.

Projednaný ano. Ale s negativním výsledkem...

Pokud se budeme na celou věc dívat s nadhledem a nepropadneme beznaději či vzteku, dokresluje absurditu celé situace ještě fakt, že pomoc s přípravou ze strany MMR nikdo nezastírá a sám poslanec Kolovratník považuje návrat k původnímu předloženému návrhu zákona za správný krok. Má ho dokonce za projednaný [1].

Projednaný opravdu byl, to je pravda, ovšem s negativním výsledkem, který znamenal odmítnutí všemi zúčastněnými a vedl ke kompletnímu přepracování. Původní návrh, který zaváděl centralismus a odloučení státní správy od samosprávy, byl přepracován v hybridní model stavebních úřadů, jenž sice stále počítal se zrušením až 400 pracovišť, nicméně nerušil spojený model. To jsou zřejmě ty nejzásadnější rozdíly mezi KPN Kolovratník (centralismus) a vládním návrhem (hybrid spojeného modelu).

Návrh Kupka? Kolovratník? Nebo ten vládní? Ani jeden!

Sdružení tedy nepodpořilo ani KPN Kupka, ani KPN Kolovratník. Svou podporu nevyjádřilo ani vládnímu návrhu zákona, neboť mimo jiné nesouhlasí s rušením stavebních úřadů. Zároveň považuje všechny tři hlavní návrhy za nepřipravené, neboť v nich absentují analýzy dopadů, a to především na veřejné rozpočty a obce, které SMS ČR zastupuje.

SMS ČR provedlo dotazníkové šetření o dopadech na území

Právě kvůli nedostatečným znalostem o dopadech na území přistoupilo SMS ČR k několika dotazníkovým šetřením, aby tak získalo podklady pro argumenty, jež odmítaly vládní návrh předložený v připomínkovém řízení a i ten, který vzešel z vypořádání a byl předložen Poslanecké sněmovně.

Mít dostatek lidí, které je kam posadit...

Mezi nejdůležitější zjištění, která z dotazníků vyplynula, patří informace o postoji zaměstnanců stavebních úřadů, kteří paradoxně nebyli plošně dotázáni, přestože jsou v procesu nejdůležitější. Zajímavé byly také postoje obcí k případnému pronájmu prostor v případě oddělení stavebních úřadů. Mít dostatek „lidí" a mít je i kam „posadit", je totiž základ. Nebo snad ne?

Vzpomínáte na Drábkovu reformu?

Jistě se shodneme, že jedna z velmi nepovedených reforem je ta Drábkova, která převedla tzv. dávkaře z obcí na úřady práce, rozdělila tak proces pomoci potřebným občanům a ochromila sociální práci v území, jež má být s klienty vedena. Jako bonus ještě částečně paralyzovala chod úřadů práce, na které nepřešel stejný počet pracovníků, jaký byl na obcích, a z důvodu přetížení a frustrace pracovníků ÚP následně došlo ještě k jejich dalšímu úbytku a návratu na obec či odchodu k jinému zaměstnavateli. Zástupci obcí i občané se s následky této neblahé reformy musí každodenně vyrovnávat, neboť i po cca osmi letech nedošlo ke kýženým výsledkům, které byly hlavním argumentem pro zavedení reformy. V tomto procesu však nejsou developeři, kteří by iniciovali změny, takže si o úpravě v této agendě můžeme jen nechat zdát.

Za dosud známých podmínek?

Není divu, že se města a obce změny zákona obávají, a především v oblasti personální mají značné pochybnosti. Oborový svaz státních orgánů a organizací proto připravil a společně se SMS ČR rozeslal dotazník, z něhož vyplynulo [2], že pouze necelá polovina respondentů, konkrétně 40,7 %, by za dosud známých podmínek přešla do nového systému. Dalších 26,6 % respondentů předpokládá, že zůstane u svého současného zaměstnavatele v nějaké jiné pracovní pozici – např. v agendě územního plánování. Zbývajících 32,7 % pak očekává, že ve svém zaměstnání skončí, tedy najdou si úplně jinou práci nebo např. odejdou do důchodu.

Spojení „za dosud známých podmínek" je sice vágní, nicméně jediné dvě konkrétní informace, které rezort představil, jsou 10. platová třída a uznání ZOS, jejichž financování zajistí zaměstnavatel, tedy obec. Dotazník může formou otá-

1) *Viz stenoprotokol z 95. schůze Poslanecké sněmovny ČR, 1. dubna 2021*
2) *Najdete zde: https://www.smscr.cz/cz/62-aktuality/2627-do-statni-stavebni-spravy-nechce-ani-polovina-zamestnancu*

zek působit neurčitě či návodně, nicméně více konkrétních informací nemáme, a tak musíme pracovat s tím, co je, neboť podrobnosti nastavení budeme znát až po přijetí zákona, a to už bude na jakékoliv dotazování pozdě.

V případě zaměstnanců a jejich odchodu od zaměstnavatele, tedy obcí, je třeba ještě vnímat jeden aspekt, a tím je odstupné, které by případně musely vyplatit obce, což analýza dopadů rovněž neřeší.

Obce coby pronajímatelé prostor

Pojďme se ještě podívat na postoje obcí, které by figurovaly jako případní pronajímatelé prostor, v nichž se současné stavební úřady nacházejí. Opět je třeba připomenout, že nevíme, které úřady budou zrušeny, nevíme ani, kde se územní pracoviště budou nacházet, a s ohledem na další pozměňovací návrhy nyní nevíme, kde budou nakonec krajská pracoviště. I tak se domníváme, že obce mohou v tuto chvíli[3] odpovědět, zda by hypoteticky chtěly prostory dále pronajímat, zda mají zájem o odcházející zaměstnance a co si myslí o úspěšnosti reformy. V případě změny struktury stavebních úřadů (zrušení spojeného modelu) by s pokračováním provozu stavebního úřadu v obecní budově souhlasilo na 63,8 % respondentů, přičemž kategoricky se vyslovilo jen 16,6 % zástupců obcí. Zbytek se buď domníval, že jejich stavební úřad bude zrušen, případně by pronájem nebyl možný ze stavebně technického hlediska. Zhruba stejný počet respondentů, kteří by si stavební úřad v budově nechali, ovšem také odpověděl, že by uvolněné prostory využil, neboť se neustále potýká s nedostatkem místa.

A co archivy?

Zajímavá otázka, na kterou pětina respondentů neměla odpověď, se týkala archivů, jež jsou součástí spisové služby. Archivy a jejich případný přesun rovněž nový zákon ani žádná analýza dopadů neřeší, a proto jsme se na ně zeptali. Celkem 41,6 % obcí nesouhlasí s tím, aby v jejich budově byl i nadále archiv, a proto budou trvat na jeho rozdělení a odvezení. Pro vysvětlení je třeba dodat, že v tuto chvíli jsou archivy spojené a část obsahu patří obcím. I proto pouze 29 % respondentů odpovědělo, že nemá s ponecháním stavebního archivu v budově problém, ale za řádné nájemné. Ostatní prostory archivu využijí pro své potřeby.

A zaměstnanci?

O současné zaměstnance stavebního odboru by mělo zájem necelých 40 % obcí, 32 % by o zaměstnance sice zájem mělo, ale nemá aktuálně volné pozice. Optikou dopadu Drábkovy reformy nás minimálně po stránce personální pravděpodobně čeká další nedostatek kvalifikovaných úředníků, jejich oddálení od občana a druhotné prodloužení řízení.

Co má změna přinést?

Ve svém proslovu ve sněmovně poslanec Martin Kolovratník představoval svůj KPN jako revoluci[4], které bychom se neměli bát. Je však třeba poznamenat, že v případě státu a legislativního procesu se cestou revoluce jít nedá. Maximálně je možná reforma, a to formou legislativních změn, za dodržení ověřeného a demokraticky stanoveného postupu.

Jak bylo řečeno v úvodu, každé změně předchází penzum příprav, a ty v tomto případě jistě neproběhly, stejně jako nebyla dodržena posloupnost kroků, díky nimž bychom mohli zdárně dojít do cíle. Dále také není vyřešeno zapojení klíčových osob a rozhodně nejsou obhájeny důvody, které předkladatele vedou ke změně.

Délka stavebního řízení! Co je ale pravým důvodem?

Hlavním marketingovým tahákem, jenž se prezentoval v médiích, je délka stavebního řízení, které je opravdu delší, než bychom si všichni přáli. Nikdo se ovšem nezabýval monitoringem jednotlivých řízení, aby přišel na pravý důvod jejich zdlouhavosti. Podstatu problému nenajdeme v úřadu, ale ve velkém množství neúplných žádostí bez povinných příloh, podání bez vyjasněných vlastnických vztahů apod., která se přerušují do doby doplnění. Toto je nešvar, který způsobí stavebník, pro něhož je systém komplikovaný, nikoliv však úřad či obec. A pokud se podíváme na problematiku dotčených orgánů, o kterých se také často hovořilo, není problém v jejich počtu, ale ve lhůtách, které potřebují k vyhotovení vyjádření.

Pomohla by i digitalizace stavebního procesu

Dotčené orgány chrání veřejné zájmy, ať se jedná o přírodní, kulturní či nerostné bohatství, kdy se samozřejmě dostáváme k otázce proporcionality práva a musíme se ptát, co je důležitější, zda stavba jednotlivce, ochrana přírody či zachování kulturní památky pro všechny současné i budoucí generace. Z pohledu demokratického uspořádání státu by se problematika dotčených orgánů neměla řešit tak, že budou z procesu vynechány. Jejich činnost by se naopak měla zefektivnit, personální složky posílit tam, kde je to potřeba, a především by měla být zavedena digitalizace celého stavebního procesu. Což je opět něco, co ani vládní, ani „vládní" návrh (KPN Kolovratník) neřeší.

Je třeba zlepšit procesy! K tomu však není nutné vytvářet novou strukturu, která bude jistě nedokonalá, proto zatíží soudy, jež budou muset vykládat zákon a řešit spory a nejednotnost v rozhodování, a tím se opět jednotlivá řízení prodlouží.

Potřebujeme změnu procesů

Pokud bychom měli současný stav shrnout, nacházíme se ve stavu ohrožení demokratického postupu přijetí návrhu zákona, k čemuž došlo zatím v každé fázi procesu. Jedním z podkladů pro takto obrovskou a analýzami nepodloženou změnu je dotazníkové šetření Doing businnes pro Světovou banku, z níž údajně vyšlo, že Česká republika na tom není moc dobře z hlediska délky povolovacího procesu pro stavby. Je třeba podotknout, že hodnocení vycházelo z příkladu stavby průmyslového skladu a zohledňovány byly i jiné parametry, které nás až v součtu dostaly na nechvalnou 41. příčku. Dotazník sledoval také index kvality stavby, požadavky na dokumentaci nebo např. počet úkonů v procesu. Česká republika nepropadla v rámci kolonky délky procesu, ale z důvodu jeho komplikovanosti, nedostatečné kontroly kvality staveb a dokumentace a nepřiměřeně nízké ceny za povolení a dokumentaci v poměru k ceně stavby.

Když si to všechno shrneme...

Co z toho všeho vyplývá? Potřebujeme změnu procesů, které by měl ten, kdo je chce měnit, opravdu znát. Potřebujeme zjednodušit postupy, ulevit pracovníkům i stavebníkům digitalizací stavebního řízení a posílit dotčené orgány, které primárně nebyly zřízeny pro vytváření stanovisek. Revoluci v tuto chvíli určitě nepotřebujeme. A pokud ano, tak rozhodně ne na poli stavebního práva.

Téma připravila Jindra Tužilová
Autorka je vedoucí legislativní analytička SMS ČR

3) *Dotazníkové šetření stále probíhá, zatím odpovědělo 235 obcí a jeho vyhodnocení bude zveřejněno na stránkách www.smscr.cz*

4) *„...my říkáme: těch evolučních pokusů už bohužel bylo mnoho a musíme mít tu politickou odvahu a zkusit tu takzvanou revoluci..." viz stenoprotokol z 95. schůze Poslanecké sněmovny ČR, 1. dubna 2021*

Zákon o střetu zájmů: Úřady ruší nezákonná rozhodnutí o pokutách! Je to úspěch SMS ČR a místostarostky jedné malé obce

Dlouhodobé tažení Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR) proti příliš přísnému nastavení zákona o střetu zájmů vůči komunálním politikům nyní přináší konkrétní výsledky.

Úřady masivně ruší již pravomocná rozhodnutí o udělení pokut komunálním politikům za to, že nezveřejnili údaje o svých majetkových poměrech v centrálním registru. Reagují tak na nález Ústavního soudu z loňského února, který konstatoval, že plošné a přímé zveřejňování osobních údajů je protiústavní, a především na rozsudek Nejvyššího správního soudu. Ten rozhodl, že starosty a další komunální politiky, kteří v obavě z porušení ústavně zaručeného práva na ochranu soukromí odmítli podat tzv. oznámení, za to nelze postihovat.

Konkrétní případ odvážné místostarostky Ražic

Nejvyšší správní soud se zabýval případem místostarostky jihočeské členské obce Ražice Kateřiny Vaňkové, která byla, stejně jako řada dalších starostů, shledána vinnou z přestupku porušení zákona o střetu zájmů. Jakožto její právní zástupce se na soud obrátil předseda SMS ČR Stanislav Polčák poté, co Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl i po vynesení nálezu Ústavního soudu v červnu roku 2020 první žalobu proti pokutování této místostarostky za odepření vnesení jejího oznámení do centrálního registru v roce 2017. Nejvyšší správní soud rozhodnutí Ústavního soudu potvrdil.

Úřady ruší pravomocná rozhodnutí o udělení pokut

Stanislav Polčák zastupoval jako advokát v podobné věci téměř dvě stovky komunálních politiků a političek. *„V reakci na tento krok Nejvyššího správního soudu nyní úřady začínají rušit již pravomocná rozhodnutí o udělení pokut, a to až rok zpětně. Přestože se nám nepodařilo prosadit rušení i starších postihů, bude se jednat řádově o stovky případů,“* uvedl Stanislav Polčák.

SMS ČR: Návrat zdravého rozumu do zákona o střetu zájmů

Podle SMS ČR jde o dovršení snah o návrat zdravého rozumu a proporcionality do zákona o střetu zájmů. *„Od začátku jsme říkali, že je potřeba vyvažovat oprávněný zájem veřejnosti na transparentní kontrolu veřejných činitelů a právo těchto činitelů na ochranu svého soukromí a soukromí osob blízkých,“* řekl Stanislav Polčák. Připomněl, že SMS ČR opakovaně jednalo s poslanci i ministerstvem spravedlnosti, ale bezvýsledně. Také, že sdružení poté iniciovalo ústavní stížnost senátorů na klíčové části tohoto zákona, která byla úspěšná, a v červenci se s odkazem na rozsudek Ústavního soudu obrátilo na Nejvyšší správní soud. *„Díky jeho rozhodnutí se podařilo dosáhnout definitivního vítězství SMS ČR a samospráv a vrátit do zákona o střetu zájmů zdravý rozum, o čemž svědčí i aktuálně rušená rozhodnutí v přestupkových řízeních,“* uvedl k poslednímu vývoji Stanislav Polčák.

Lukáš Novák

Kandidujte v parlamentních volbách, vyzývá starosty SMS ČR. A není to apríl!

SMS ČR vyzvalo komunální politiky, aby kandidovali do Parlamentu. I když jim výzvu adresovalo 1. dubna, apríl to v žádném případě není, upozorňuje předseda SMS ČR Stanislav Polčák. *„Je to naprosto vážně myšlená výzva, která odráží zkušenosti SMS ČR, jak je slyšet hlas samospráv v zákonodárném sboru,“* upřesňuje v rozhovoru.

Proč SMS ČR přišlo s výzvou komunálním politikům a političkám, aby kandidovali do Parlamentu? A co si od takového kroku slibujete?

Poučný byl pro nás především loňský krizový rok 2020. Nebýt Senátu, nikdy by neprošla náhrada obcím za tzv. kompenzační bonus, tedy 13,5 miliard korun ve prospěch obcí. Bohužel na kraje stát zapomněl. I když byla ministryně financí Alena Schillerová od počátku zarytě proti, senátoři přehlasovali její negativní názor nahradit samosprávám, co obcím a krajům vláda mechanismem kompenzačních plateb brala. Pro samosprávu v naší zemi je pak zcela zásadní, aby podobně silný hlas zaznívал i v dolní komoře Parlamentu. A k tomu směřuje výzva našim členům: Máte-li tu možnost, **kandidujte v parlamentních volbách**. SMS ČR samozřejmě nebude podporovat žádnou z kandidujících stran. Jsme přísně nadstranické sdružení. Předsednictvo SMS ČR ale jednoznačně podpořilo stanovisko, že je v zájmu i našeho sdružení, aby co nejvíce našich členů ve volbách napříč politickým spektrem usilovalo o mandát v Poslanecké sněmovně a v dalších letech samozřejmě i v Senátu.

Můžete uvést nějaké konkrétní příklady, kdy podle vás zkušenost z komunální politiky pomohla řešit celostátní problémy? Nebo příklad, kdy by se naopak v Parlamentu větší praxe z komunální politiky hodila?

Jak jsem již naznačil v první odpovědi, Senát skutečně dlouhodobě hájí ústavně zaručené

Stanislav Polčák

právo municipalit a regionů na jejich samosprávu, projevilo se to zcela zásadně například i při projednávání tzv. daňového balíčku. Před několika dny jsme mohli slyšet na tiskové konferenci slova ministryně Schillerové: *„…my jsme zvedli podíl obcí a krajů v rozpočtovém určení daní…“* Jakožto představitelé obecní samosprávy jsme si už zvykli, že tato vláda bohužel vyniká v příslovečném *chlubení se cizím peřím*. V Poslanecké sněmovně vládní ANO prosadilo daňový balíček bez jakékoli úpravy RUD, naopak poslanci ANO hlasovali aktivně proti návrhu poslankyně Věry Kovářové, místopředsedkyně SMS ČR, aby bylo RUD upraveno, jinak obcím

a krajům hrozil každoroční obrovský výpadek přes 40 miliard! Až v Senátu se tyto návrhy podařilo prosadit a rozpočtové určení daní bylo upraveno, takže samosprávám už nehrozí takové masivní schodky, jaké dnes vidíme u státního rozpočtu, kde si sama vláda zásadně podlomila příjmovou stranu.

Bez Senátu, a především senátora Michaela Canova by nikdy nenastal ani posun u střetu zájmů, v němž Ústavní soud vypustil klíčovou pasáž o plošném zveřejňování podaných oznámení. A naposled musím zmínit významnou iniciativu u Ústavního soudu opět senátora Canova na zrušení části zákona z letošního jara, kdy stát nově podmínil nabytí účinnosti vyhlášek obcí jejím zveřejněním ve státem vydávané Sbírce právních předpisů ÚSC. Jinými slovy, máme tolik příkladů jen z poslední doby, jak vláda nerespektuje samosprávu v naší zemi, že předsednictvo SMS ČR považovalo za nezbytné motivovat všechny členy SMS ČR, abychom ve složení Parlamentu ČR našli co nejvíce komunálních či regionálních politiků.

Nebojíte se, že případnou kandidaturou zkušených komunálních politiků přijdou obce o své nejlepší lidi, tedy že výzva bude na úkor komunální politiky?

Odlivu schopných komunálních politiků tím, že by mandát získali, se vůbec nebojím. Doufám, že si ponechají svůj mandát v obci, městě či krajské samosprávě, a naopak své zkušenosti zúročí. Zde jsem – možná i proti názoru obecného veřejného mínění – přesvědčen, že souběh funkce komunálního politika a člena zákonodárného sboru přináší řadu pozitiv jak pro voliče, tak pro samosprávu obecně. Ostatně, potvrdilo se už v obou komorách Parlamentu, že právě tito zákonodárci napříč politickým spektrem vykazují vysokou míru zkušeností, nadhledu, schopností ke konsensu. Vůbec se nebojím, že by se v Parlamentu ztratili. Výrazné osobnosti z komunálního prostředí zde mají i v současnosti všechny parlamentní strany. Potřebujeme však posílit hlas samospráv, proto jsme přišli s touto Velikonoční výzvou členům SMS ČR. A proto taky všem kandidátům z řad SMS ČR budeme přát v nadcházejících volbách hodně úspěchů.

Rozhovor vedl Lukáš Novák

SMS ČR pomáhá vyjednat co nejlepší podmínky pro obce
Starostové, chystejte projekty. Štěstí přeje připraveným!

Dotační servis

Připravuje se operační program IROP II (Integrovaný regionální operační program) s alokací více jak 122 miliard korun. V nadcházejícím programovém období bude stěžejní i pro obce. SMS ČR nyní pomáhá prostřednictvím svého místopředsedy Radima Sršně vyjednat co nejlepší podmínky. Ten v rozhovoru mimo jiné říká, že v připomínkovém řízení už se podařilo docílit navýšení financí na cyklostezky i sociální bydlení.

Jak a proč se SMS ČR zapojuje do přípravy programu?

SMS ČR vystupuje v nastavování nového programového období velmi aktivně a snaží se dojednat co nejvhodnější podmínky především pro menší obce. IROP II je pro ně zásadním programem. Zaměřuje se na veřejná prostranství, školy a školky, hasiče, komunitní centra, památky, veřejnou infrastrukturu cestovního ruchu, chodníky, cyklostezky, silnice atd. V programu mají svou osu a alokaci i místní akční skupiny, což je pro obce další možnost, kterou mohou využít. Zapojení a co největší tlak na MMR ve prospěch malých obcí je tedy pochopitelný. SMS ČR připomínkuje všechny verze IROP II, aktivně se zapojuje a účastní se všech jednání, platforem pro přípravu programu.

Na připomínky má SMS ČR celý tým, který vedete vy, jakožto člen monitorovacího výboru IROP. Co už se vám podařilo vyjednat?

Od počátku přípravy nového programu se snažíme důrazně prosazovat témata, která jsou stěžejní pro venkovské obce. V rámci posledního připomínkového řízení se například podařilo získat pro obce více peněz na podporu sociálního bydlení, dále také na cyklostezky, kde došlo k navýšení z 2,6 miliard na 2,9 miliard korun. To považujeme za velký úspěch. Stále trvá naše snaha v programu podpořit i hasičské záchranné sbory JPO II a III, nikoli jen JPO I. Zde jsme prozatím uspěli pouze v rámci specifického cíle 5.1 CLLD, kde bude možná i podpora JPO II, III, V, ale v rámci specifického cíle 2.3 zaměřeného na IZS nikoli. Nyní také bojujeme o navýšení alokace pro MAS ze sedmi na deset procent.

Proč je tak důležitá právě podpora hasičů?

Zatímco profesionální hasiči JPO I už kvalitní zázemí a techniku mají, na nižší jednotky se zapomíná. Často mají ve špatném stavu nejen své základny, ale také techniku, která bývá zastaralá. Bohužel zatím není vůle státu ani generálního ředitelství HZS s tím něco dělat. Zavírají nad tím oči, což může ovlivnit kvalitu a rychlost zásahu, a to může stát lidské životy. V SMS ČR však o problémech různých kategorií JPO víme a snažíme se je pomoci řešit.

Když zmiňujete místní akční skupiny, ty začaly s přípravou strategií komunitně vedeného místního rozvoje, které v příštích sedmi letech ovlivní další směřování regionů. Strategie jsou důležitým podkladem pro získání finančních prostředků na realizaci projektů. MASky v těchto dnech vyzývají ke spolupráci, a to i samosprávy, aby se zapojily a řekly, co chtějí do strategií zakomponovat. Proč je důležité, aby obce v této době s MAS spolupracovaly?

Ano. Většina MAS již prošla procesem standardizace a intenzivně se věnují přípravě strategií. Ta je často poznamenána nemožností scházet se ve větších skupinách, proto někde probíhají online platformy, jinde dotazníková šetření. Některé MAS doufají, že se situace uklidní a proběhnou prezenční jednání. Nyní je ale správná

Radim Sršeň

doba, kdy by měli být zástupci obcí aktivní ve svých MAS, případně ve městech ITI, kam spadají. Příprava strategií poběží do letních měsíců. Je to výjimečná doba, kdy se obce mohou podílet na nastavení směřování rozvoje svého regionu a také rozvojových projektů ve své obci.

Kolik času mají obce na přípravu projektů, aby je stihly do první výzvy v IROP II?

S přípravou technických dokumentací a projektů je třeba už začít, neboť první výzvy, kde budou obce moci žádat přímo, se na MMR chystají již na přelom roku 2021/2022. První výzvy na MAS budou zhruba o půl roku později. V každém případě bude třeba předkládat plně připravené projekty s minimálně podanou žádostí o stavební povolení. Ze zkušeností z předchozích programových období víme, že největší šanci na úspěch mají projekty hned v prvních výzvách programového období.

Kdy se dozvíme, jaké budou konkrétní podmínky výzev a parametry podporovaných projektů?

Podoba podporovaných projektů je do značné míry známá už dnes a SMS ČR zahájilo sérii webinářů, kde bychom naše obce rádi detailně seznámili se všemi možnostmi dotací, které na ně v novém programovém období 2021–2027 nejen v IROPu II čekají. Je dobře, že tentokrát jde ve většině programů spíše o evoluci, nikoliv revoluci, a troufám si říct, že změny jsou pro obce vesměs pozitivní. Vypadá to také, že půjde o první programové období, které zahájíme vcelku včas.

Nejen IROP, ale i Národní plán obnovy či Modernizační fond…

Mluvíte o evoluci, ale co nové programy, například Národní plán obnovy, o kterém se teď často hovoří?

Máte pravdu, v případě nových programů, reagujících na pandemii koronaviru, se jedná skutečně o revoluci. Ty vznikají hodně živelně, ale i tady se snažíme držet vlajku venkova vysoko, ač to není někdy jednoduché. Pokud spojíme prostředky z tradičních i nových dotačních programů, lze konstatovat, že v následujících třech letech poplyne do ČR dvojnásobek prostředků, co dosud v těch nejlepších letech. A například v rámci Národního plánu obnovy budou moci obce již od podzimu čerpat prostředky na pozemkové úpravy, kde se podařilo vyjednat roční alokaci přes tři miliardy Kč až do roku 2030, zatímco dosud byly k dispozici necelé tři miliardy na dobu pěti let. Dále by měly mít obce možnost z NPO získat prostředky např. na superrychlý gigabitový internet do škol a na úřady, veřejné osvětlení, regionální kulturní centra, regeneraci brownfieldů, přípravu projektů či digitalizaci veřejné správy. Nově se podařilo také vyjednat šest miliard na jesle a devět miliard na sociální infrastrukturu. Takže ani tady bychom neměli přijít zkrátka. V Modernizačním fondu je pak zajímavá třeba oblast komunitní energetiky, kterou se i SMS ČR např. v rámci projektu Obec 2030 významně zabývá.

Co k tomu dodat?

Štěstí přeje připraveným a SMS ČR k tomu chce co nejvíce napomoci. Proto je možné využít ke konzultacím záměrů i dotační poradnu SMS ČR (dotace@smscr.cz).

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Březnový webinář provedl novým dotačním obdobím EU 2021+

Se strukturou programů z evropské politiky soudržnosti v programovém období 2021 až 2027 seznamuje první ze série webinářů, který SMS-služby s. r. o. a SMS ČR odvysílaly 24. března. Seminářem s názvem EVROPSKÉ FONDY 2021 ANEB NOVÉ DOTAČNÍ OBDOBÍ KLEPE NA DVEŘE A BUDE PLNÉ ZMĚN provedl posluchače místopředseda SMS ČR Radim Sršeň společně s dotačním expertem a analytikem Gustavem Charouzkem.

Nové období ovlivní řada změn, a to jak procesních, tak tematických. Jedná se například o změny v oblastech tematické podpory jednotlivých programů nebo o postoupení tří českých regionů NUTS II v klasifikaci podporovaných regionů z méně rozvinutých do přechodových regionů. Konkrétně se jedná o region Střední Čechy, Jihozápad (Plzeňský a Jihočeský kraj) a Jihovýchod (Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina).

Kromě známých operačních programů představili experti i další, jež reagují na aktuální pandemickou krizi. Těmi jsou *Národní plán obnovy* a *ReactEU*. Mezi další významné zdroje nového dotačního období se zařadí *Modernizační fond*, jenž se orientuje na modernizace energetických systémů a zlepšení energetické účinnosti.

A co dotační možnosti z národních zdrojů?

Ministerstvo vnitra nabízí dotační příspěvky určené pro dobrovolné hasiče. Obce i města, které zřizují jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie JPO II, JPO III nebo JPO V, budou moci žádat o podporu například na pořízení nového dopravního automobilu, nákup či rekonstrukci cisternové automobilové stříkačky nebo na výstavbu či rekonstrukci požární zbrojnice.

SMS-služby s. r. o. nabízí pomoc se zpracováním žádosti o dotaci i řízení projektu v celém jeho procesu, včetně administrace veřejné zakázky. Pro více informací nás neváhejte kontaktovat na martina.kurzova@sms-sluzby.cz.

Martina Kurzová,
koordinátorka dotačního servisu

Trvalý pobyt a odpady

SMS ČR pomáhá, radí a informuje

Dlouho neřešenému tématu – trvalým pobytům, a to v obecné a historizující rovině, jsme se věnovali v březnové SMSce. Teď, když víme, co trvalý pobyt je, kde všude se s ním setkáváme a kde nám dělá neplechu, podíváme se na dopady evidenčního údaje, kterým trvalý pobyt je, a problémy, které přináší v oblasti odpadového hospodářství s ohledem na přijetí nové odpadové legislativy, tzv. odpadového balíčku, jenž nabyl platnosti 23. 12. 2020, s účinností od 1. 1. 2021 (v převážné míře).

Skládkovací sleva: Zapomnělo se na chataře a chalupáře!

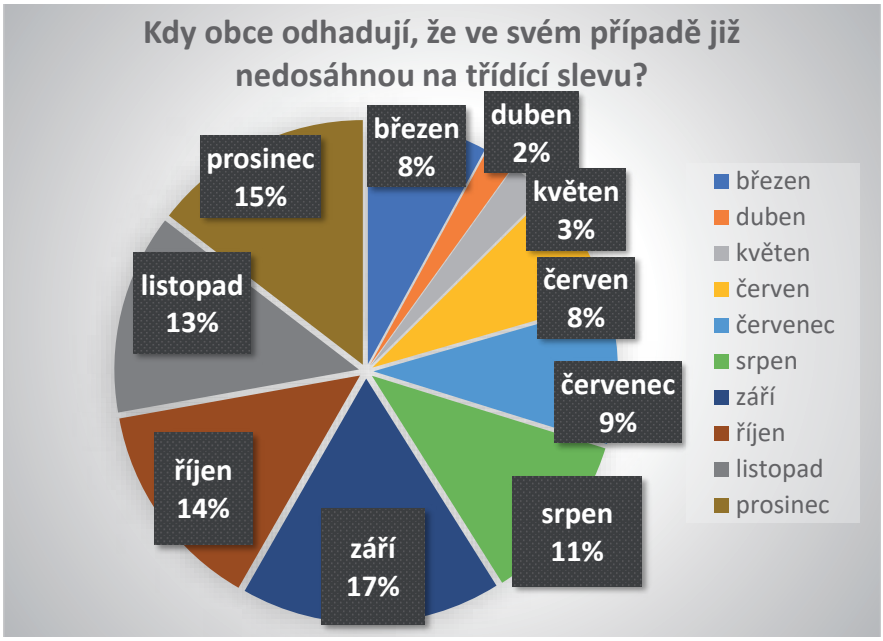
Již během přípravy dokumentu Shrnutí odpadové legislativy, který SMS ČR na počátku tohoto roku vydalo pro všechny obce, jsme se dotazovali Ministerstva životního prostředí, jak mají obce postupovat v případě chatařů a chalupářů při stanovení limitu pro uplatnění slevy na poplatku za uložení odpadu na skládku – tzv. skládkovací/třídící slevy. Zákon o odpadech (z. č. 541/2020 Sb.) totiž v příloze č. 12, jež doplňuje § 157 zákona, pracuje s počtem občanů přihlášených k trvalému pobytu v obci. Nepřipouští možnost, že by odpad mohl v obci vznikat i kvůli pobytu cizinců, studentů, chatařů a chalupářů, tedy osob, které trvalý pobyt v obci nemají, ale fakticky v ní žijí, a odpad tím pádem i produkují. Je třeba předeslat, že tyto osoby různými způsoby poplatky za odpad v obci většinou platí a jejich odpad se i odváží, a proto je rovněž zahrnut do celkového počtu kilogramů. Odpad ano, ale jejich původce, který je dělitelem výpočtu „kg/obyvatele", již ne. Co to znamená? Pro obce s velkými chatovými oblastmi to představuje značné finanční ztráty a zákon neumožňuje ani jim, ani svozovým společnostem jiný způsob než výpočet na trvale žijící v obci.

Co to znamená v praxi?

V praxi to znamená, že obce budou mít právo na třídící slevu i o několik měsíců méně, neboť magickou hranici 200 kg na osobu překročí dříve. Dotazníkové šetření, které SMS ČR učinilo, potvrdilo, že tento problém se dříve či později projeví u všech obcí. Rozdíl je jen v tom, kdy (znázorněno v grafu). U obcí, které dle dotazníku[1] předpokládaly, že již nebudou mít právo na třídící slevu ke konci roku, tedy v prosinci a listopadu, lze odhadovat, že pokud by měly možnost započítat mezi trvale žijící osoby i chataře, studenty a cizince, limit by nepřekročily a na slevu by měly nárok po celý rok.

SMS ČR o tom jedná s MŽP. Zatím bez uspokojivé odpovědi...

O otázce třídící slevy navázané pouze na trvalý pobyt jedná SMS ČR s Ministerstvem životního prostředí, které zatím nedalo uspokojivou odpověď. Řešení této situace není zcela jednoduché. V současné době totiž nemáme jiný institut než trvalý pobyt, který by byl určujícím identifikátorem. Nelze pracovat s faktickým pobytem ani případným čestným prohlášením o počtu pobývajících, ani adresným svozem. Zákon s ničím takovým nepočítá. Způsobem, jak vypočítat třídící slevu, se navíc musí řídit i svozové společnosti, které slevu ve velké části případů vypočítávají. Jakýmkoliv jiným přístupem, třeba i neformální dohodou o navýšení počtu osob s trvalým pobytem o chataře a chalupáře, byť by tato dohoda byla smysluplná a učiněná v dobré vůli, by se obce pohybovaly mimo zákon. Všichni se tak nacházíme v kleštích nevhodně stanovené zákonné podmínky a opravdu z toho zatím není jednoduchá cesta ven.

1) *Výsledky dotazníku naleznete od 30. 4. 2021 na www.smscr.cz*

Máte problém? Zvyšte daň z nemovitosti, vzkáže vždy MF

Kdykoliv vznese SMS ČR dotaz či stížnost na problematiku poplatků nebo příjmu obcí, vyzve většinou správce daně (Ministerstvo financí) k navýšení daně z nemovitosti, která náleží ze 100 % obcím. Což začíná být jakýmsi univerzálním řešením na veškeré neduhy. Pokud pominem nevhodnost saturování dopadů nedostatečné legislativy jiným poplatkem, je třeba si uvědomit, že navýšit daně z nemovitosti nelze v jiné výši pro trvale žijící obyvatele a v jiné výši pro chataře a chalupáře. Takže navýšení poplatku daně z nemovitosti a vykrytí zvýšených nákladů na svoz odpadu nakonec zaplatí i trvale žijící obyvatelé, což by jistě nebylo záměrem zvýšení daně. K rekreaci jsou užívány budovy s číslem evidenčním i popisným, tedy ani č.e. nelze brát jako ukazatel či obhajobu pro navýšení daně jen jedné skupině vlastníků nemovitostí. Jiný než stejný přístup ke všem by byl diskriminující.

Nejen chataři a chalupáři. Problém jsou i cizinci a studenti

Obdobně je tomu tak v případě poplatku za svoz odpadů. Dle výsledků dotazníku v současnosti chataři ve více jak 68 % dotázaných obcích platí stejnou částku jako obyvatelé s trvalým pobytem. Poplatek je nicméně navázán na nemovitost, ať se již jedná o budovu s číslem popisným či orientačním, bez ohledu na počet rekreantů. Jak již bylo zmíněno, ani změna zákona o odpadech ve smyslu identifikace subjektu dle čísla evidenčního, tedy chatařů a chalupářů, by nebyla dostatečná a nepřinesla by kýžené řešení, neboť by nepostihla celou skupinu obyvatel. Minimálně by vynechala cizince a studenty, kteří tvoří odpad a žijí i v budovách s číslem popisným, a také chataře a chalupáře, kteří rovněž mnohdy vlastní nemovitosti s č.p.

Další možností, jak situaci vyřešit, je stanovení poplatku za svoz odpadů dle počtu osob, které se jezdí do objektů pravidelně rekreovat. S ohledem na komplikovanost tohoto přístupu jej ale ve své obci zavedlo pouze 5 % respondentů dotazníku.

Nebylo by tedy lepší poplatek vázat na budovu a u chatařů jej navýšit?

Bylo. Ale jedná se o velmi tenký led, na kterém v tuto chvíli „bruslí" jen 10 % obcí, jež navázaly poplatek na budovu, ale stanovily jej vyšší u těch majitelů, kteří nemají v obci trvalý pobyt. V tomto případě je třeba vysvětlit onen tenký led, který spočívá v dosavadní nejednotnosti

výkladu a přístupu krajů a Ministerstva vnitra. Navýšení poplatku je ve své podstatě takto možné, nicméně nemělo by se jednat o markantní rozdíl. Dále by měl být rozdíl obhajitelný a doložitelný např. výpočtem rozdílu mezi poplatkem a ušlou třídící slevou (tedy faktickými náklady) tak, aby opět nedocházelo k přímé diskriminaci jedné skupiny obyvatel.

Odpadům se bude věnovat i květnový webinář SMS ČR

Už víte, jak na poplatky za odpady, které přijetím nového odpadového zákona doznaly změn, a jejichž způsob výběru jsou obce do konce letošního roku povinny sladit s novou legislativou? Tématu se bude věnovat webinář, který SMS ČR odvysílá v květnu.

Nešikovnost trvalých pobytů se ale nevztahuje pouze na odpady

SMS ČR chce do budoucna znovu otevřít otázku trvalého pobytu a jeho užívání, a to nejen v odpadovém hospodářství. Neboť odpadové hospodářství není jedinou oblastí, do které se nešikovnost trvalého pobytu promítá. Největší dopad má na problematiku rozpočtového určení daní, které se budeme věnovat zase příště. Na nedokonalost institutu trvalého pobytu upozorňuje SMS ČR už léta. Ani s příchodem nové odpadové legislativy se situace rozhodně nezlepšila. Bohužel nám jen dala za pravdu.

Závěr? Se samosprávami opět nikdo nediskutoval

Závěrem je nutno dodat, že konečné znění způsobu uplatnění třídící slevy bylo dílem poslanecké změny, o které se samosprávami nikdo nediskutoval (opět). A proto bude třeba dalším poslaneckým či senátním návrhem, případně vládní novelou, minimálně tuto část zákona opravit. Pokud si spočteme dopady do rozpočtu obcí a výdaje za opravování výsledků zákonodárného procesu, tedy chod Sněmovny a Senátu, vyjde nám velmi vysoká částka, jež jde z veřejných rozpočtů a o kterou nakonec přijdeme všichni kvůli ne příliš kvalitní legislativě, nedodržování postupů a neprojednání změn s těmi, na které mají největší vliv.

Jindra Tužilová

Záleží i na nás, jaké změny nastanou ve vztahu škola-zřizovatel

Školství

Tím nejdůležitějším pro vzdělávání se dnes zdá být otevření škol. Viděno optikou posledního roku, nelze než souhlasit. Vlivem událostí posledních měsíců jsme možná už zapomněli, že před rokem vyvrcholilo dobrým výsledkem několikaleté úsilí o reformu financování regionálního školství – pro obce jako zřizovatele, pro učitele, a hlavně naše občany. Je to také jen pár let zpátky, co jsme vedli doslova a do písmene boj o záchranu regionálního školství dostupného v obcích, tak jak jej známe dnes. Velkým tématem bylo i společné vzdělávání. Na aktuálnosti neztratila ani témata jako dětské skupiny, konkurzy na místa ředitelů nebo jejich odměňování. Jednoduše řečeno: je a bude stále co řešit. A jakou roli v tom mají zřizovatelé? Troufám si tvrdit, že podstatnou, protože díky svému komplexnímu vidění regionálního školství vnášejí do systému velký kus stability.

V České republice zřizují obce a města 4 854 mateřských škol z celkového počtu 5 304 a 3 907 základních škol z celkového počtu 4 192. Alespoň vlastní mateřskou školu má dnes velká část malých obcí. Díky obcím jako zřizovatelům jsou školy dostupné nejenom ve městech, ale i na venkově.

Střední článek má vyřešit administrativní zátěž ředitelů a různou kvalitu vzdělávání

Zřizovatelé (a občané obcí a měst) mají zájem nejen na existenci školy, ale také na tom, aby jejich škola byla „dobrá“ a kvalitní. Hodnocení kvality vzdělávání, ale především úsilí, aby každá škola „své“ žáky, a tím i jejich domovinu, rozvinula co nejvíce, je obrovským tématem. Otázkou je nejen to, jak hodnotit kvalitu, ale i jak kvality dosáhnout, jak zabránit neodůvodněným rozdílům mezi znalostmi a schopnostmi žáků, kteří pocházejí z jiné části republiky, případně jak tyto rozdíly napravit. Do popředí se tak dostává role ředitele školy a jeho činnost, která by se měla orientovat především na pedagogické vedení a naplňování cílů školy jako vzdělávací instituce. Tyto myšlenky se promítly do přípravy konceptu středního článku, jehož základní myšlenkou je odbřemenění ředitelů škol především od administrativních úkonů, a v té souvislosti i do zintenzivnění diskusí o nastavení odměňování učitelů a ředitelů škol.

Hodnocení kvality a práce ředitele

Na začátku těchto diskusí je výrazný nárůst odměňování učitelů, a tím pádem i ředitelů škol. Zatímco odměňování učitelů nad rámec základního platu – tj. za činnosti a přístupy, které si z pohledu ředitele zasluhují odměnu, je věcí ředitelů, samotné odměňování ředitelů je v kompetenci zřizovatelů.

Poslední dobou je stále více zřejmé, že se také otevírají nůžky mezi odměnami ředitelů a odměnami v sektoru samospráv, tj. zřizovatelů. Není neobvyklé, že odměny ředitelů škol dosahují nejen 13., ale často také 14., nebo i 15. platu. Jakkoliv jsou peníze důležité, na cestě za kvalitní školou jsou pouze prostředkem, který by měl motivovat, ty dobré posouvat dál. A měla by existovat i reálná možnost nahradit ty, kteří těchto výsledků nedosahují. A co je nutné podotknout, za mimořádnou odměnou by měl jít i měřitelný výkon.

Proto považujeme za úspěch, že téma odměňování ředitelů se MŠMT rozhodlo v roce 2021 metodicky více rozpracovat a pozvalo k účasti na tvorbě této metodiky i SMS ČR.

Je střední článek správnou cestou ke zvýšení kvality českého regionálního školství?

Když došlo na začátku tisíciletí k reformě územní samosprávy, dostaly větší část autonomie i školy a jejich zřizovatelé. Dnes můžeme říct, že co škola, to trochu jiná výuka. Ale jak by řekl klasik, v rozmanitosti je krása. S autonomií ovšem přišly i další povinnosti, které dnes musí ředitel řešit. A právě tyto dva aspekty českého regionálního školství – administrativní zátěž ředitelů škol a různou kvalitu vzdělávání, má vyřešit střední článek. Jedná se o koncept, který by odbřemenil ředitele škol a zároveň by jim umožnil rozvíjet se v oblasti leadershipu a pedagogického vedení. Současně by měl zajistit minimální standard kvality vzdělávání ve všech školách.

Střední článek a jeho tři návrhy

V současnosti existují tři hlavní návrhy středního článku. Návrh ze strany Partnerství pro vzdělávání 2030+ (zastřešující asociace ve vzdělávání), návrh MŠMT a návrh SMS ČR. Co je podstatou jednotlivých návrhů?

MŠMT: Měla by vzniknout nová územní pracoviště

MŠMT je již ve fázi rozjezdu pilotáže středního článku jako nové úrovně podpory škol v území. Vzniknout by měla nová územní pracoviště, kde by školy i zřizovatelé mohli nalézt podporu v oblasti právní a personalistiky, pracoviště by jim poskytovalo i metodickou podporu. Nově by toto pracoviště bylo přímo řízené ze strany MŠMT, koordinovalo by jednotlivé projekty MŠMT (dnes dosti roztříštěné) a bylo kontaktem ministerstva v území, tedy mnohem blíže školám a jejich problémům. Zapojení školy by zůstalo na bázi dobrovolnosti. MŠMT předpokládá, že stávající model MAPů (místních akčních plánů vzdělávání, které v současné době část výše uvedených činností nabízejí) ukončí svoje fungování cca v roce 2025/2026 a následně začne jejich (a další činnosti) vykonávat právě nově vzniklá struktura středního článku.

Skupina Partnerství: Měl by vzniknout dobrovolný svazek zřizovatelů

Alternativní návrh připravuje již zmíněná skupina Partnerství, která zastřešuje řadu asociací ve vzdělávání, mezi jinými SKAV, ČRDM, EDUIn, ale také NS MAS. Partnerství navrhuje výraznou reformu stávající struktury. Střední článek nebude představovat pouze dobrovolnou nabídku metodické podpory, ale bude mít i řídící kompetenci přímo až na úroveň konkrétních škol a ředitelů. Stávající a stále diskutovaný návrh předpokládá formu dobrovolného svazku zřizovatelů, jejichž jménem by střední článek vykonával v území svoji řídící činnost. Měl by tak být podporou pro zřizovatele. Předpokladem je řada změn v legislativě a částečná ztráta autonomie škol, jak ji známe dnes. Velkou inspirací pro tyto návrhy je zkušenost z anglofonního světa (především z Kanady).

SMS ČR: Součástí diskuze o zvyšování kvality českého školství musí být i role zřizovatelů

SMS ČR se aktivně účastní diskusí v obou skupinách. Prosazuje stanovisko, že stávající model decentralizace není na místě bourat. Místo revoluce navrhuje evoluci – pojmenovat situace a procesy, včetně vztahů škola – zřizovatel a náplně práce konkrétních úřadů, kde dochází k problémům či nefunkčnosti, a tyto změnit, tj. zpřesnit jejich roli, konkretizovat zodpovědnost a pravomoc, zlepšit nebo podpořit jejich rychlejší řešení. **SMS ČR nesouhlasí s tím, že nová vrstva v podobě středního článku ve variantě podpory (MŠMT) či řízení (Partnerství) by bez změny přístupu státních úřadů a legislativy mohla jako zázrakem přinést zásadní zlepšení.**

SMS ČR: Opakovaně hájíme zachování zřizovatelských kompetencí

V principu subsidiarity a samosprávnosti vidí SMS ČR bohatství a základní hodnotu. Stejně tak považuje za pozitivní různost přístupu a metod jednotlivých škol a učitelů. Je však

Oldřich Vávra

zjevné, že jsou oblasti, jako je například hodnocení kvality a rozvoj pedagogického leadershipu ředitele, kdy je na místě možnost srovnání, nadhledu i dovednosti, které nemusí každý zřizovatel mít. V takovém případě sdružení navrhuje podpořit zřizovatele, aby mohli tyto činnosti vykonávat lépe.

SMS ČR hledá cestu, jak ulevit ředitelům od některých činností spojených s majetkem

Jako alternativu k oběma výše zmíněným návrhům ve spolupráci s MŠMT rozpracovává SMS ČR pilotáž reálného odbřemenění ředitelů od některých činností, které jsou spojeny s údržbou a správou majetku tak, že budou tyto činnosti vykonávat na svém majetku zřizovatelé. Ředitelé škol by tak měli získat prostor k rozvíjení leadershipu a personální práce. Jako velké pozitivum a krok dobrým směrem vidí sdružení zpřístupňování dat pro zřizovatele ze strany MŠMT. Již dnes je veřejně dostupný rozpis financování na úroveň každé školy. Od září 2021 by měli mít všichni zřizovatelé stejné informace, jaké má o školách z výkaznictví obec s rozšířenou působností.

Stojí regionální školství na křižovatce?

Každá krize nabízí současně i příležitost pozitivní změny. Mnozí učitelé a školy jí v posledním roce využili. Jaké změny se v blízké době odehrají ve vztahu škola – zřizovatel, záleží i na nás. Je zjevné, že nastanou. Proto je na místě věnovat tématům školství více pozornosti. Jako velmi vhodná se zdá být spolupráce na úrovni mikroregionů, intenzivní podporu nabízí členským obcím i SMS ČR. Mnoho možností poskytovaly zřizovatelům i tzv. místní akční plány.

Věřím, že každý ze zřizovatelů a každá ze škol vidí „své“ výzvy a příležitosti.

Školství je na křižovatce a SMS ČR trvale ukazuje, že hlavní směrovkou na cestě by měl být respekt k individualitě každého žáka, podpora schopností každého týmu učitelů a rozvoj každé konkrétní školy skrze jejího zřizovatele, protože ten reprezentuje komunitu, ve které škola funguje.

Oldřich Vávra, předseda PS pro školství a sport SMS ČR

SMS ČR podporuje projekt Česko platí kartou:
Platební terminál zdarma mohou nově získat i samosprávy

Nejen malí a střední obchodníci, nově také samosprávy mohou získat zdarma platební terminál a s ním spojené služby. Projekt Česko platí kartou bude pokračovat nejméně do roku 2022. Zapojili se do něj další poskytovatelé terminálů, služby jsou nyní dostupné také pro veřejnou správu, tedy města, obce, kraje i stát. Jak na to a další informace se dozvíte na speciálním webu *www.ceskoplatikartou.cz*.

Program podporuje kromě MPO a dalších institucí i Sdružení místních samospráv ČR. Memorandum se všemi účastníky projektu podepsal předseda SMS ČR Stanislav Polčák v pondělí 29. března.

Od dubna se mohou hlásit i obce a jejich organizace

Projektem se v SMS ČR zabývá Pracovní skupina pro služby na venkově. Její předseda Tomáš Dubský upřesnil, že zatímco v první fázi se projekt zaměřil na malé podnikatele, kterým nabízí možnost využít platební terminál bez jakýchkoliv poplatků na půl roku, od dubna se do něj mohou hlásit i obce a jejich zřizované a neziskové organizace. *„Obec si může díky terminálu na půl roku zdarma vyzkoušet výběr poplatků nebo umístit terminál do obecní prodejny tak, jako to plánujeme v obci Vysočina v případě obou prodejen,“* vysvětlil Tomáš Dubský, který je zároveň starostou obce Vysočina.

Jak se do projektu zapojit?

Proces žádosti je velmi jednoduchý. Stačí vstoupit na výše uvedené stránky, zvolit si jednoho z poskytovatelů terminálu nebo online platební brány a projevit zájem vyplněním online formuláře. Po vyplnění formuláře podnikatel či úřad obdrží nabídku na šestiměsíční období zdarma, a pokud pro něj bude akceptovatelná, podepíše s daným poskytovatelem smlouvu bez dalších závazků po uplynutí bezplatného období. Bezplatné je také zaškolení, pronájem, provoz a transakce. Po uplynutí šesti měsíců mohou uživatelé terminál také zdarma vrátit. Dosud tak firmy a OSVČ získaly tímto způsobem víc než čtyři a půl tisíce terminálů.

Na programu „Česko platí kartou“ spolupracují karetní společnosti Mastercard a Visa, poskytovatelé terminálů ČSOB, FiskalPro, KB SmartPay a Dotypay (předchozí SoliteaPay). Nově do programu vstoupili i další poskytovatelé terminálů a on-line platebních bran Global Payments, Revo a Moneta Platební Služby. Kromě MPO a SMS ČR ho podporují také Asociace malých a středních podniků a živnostníků, Svaz obchodu a cestovního ruchu, Svaz průmyslu a dopravy, Asociace českého tradičního obchodu a Svaz měst a obcí ČR.

red
Zdroj: MPO

SMS ČR myslí na bezpečnost chodců a cyklistů v menších obcích!
Pro velký zájem je tu opět s nabídkou reflexních samolepek

I když zákon vyžaduje, aby byli chodci v silničním provozu označeni reflexními prvky, realita je často jiná. Velká část chodců není označena vůbec a ti, kteří označeni jsou, mají obvykle reflexní náramek obtočený okolo poutka kabelky či batohu. Reflexní plocha je tím pádem příliš malá a řidič takto označeného chodce vidí až v poslední chvíli.

SMS ČR myslí na ty, kteří jsou na silnicích hůře viditelní, a proto i v ohrožení. Ke zvýšení bezpečnosti chodců a cyklistů přispívá do menších obcí nabídkou zásobníků s reflexními samolepkami. Zásobník je užitečný všude tam, kde chybí veřejné osvětlení nebo chodníky, a kde tak hrozí větší nebezpečí střetu chodce s motorovým vozidlem. Na úspěšném projektu SMS ČR spolupracuje s firmou Jukejreflex, která je autorem nápadu a následně vytvořeného produktu.

O co jde?

Ve většině obcí existují místa, kde je večer a v noci zvýšené riziko střetu jedoucího vozidla s chodcem. Typicky se jedná o místa, kde chybí chodník pro chodce nebo veřejné osvětlení.

Na tato místa umisťuje firma ve spolupráci s institucemi, obcemi i jednotlivci zásobníky, ze kterých si chodec v situaci, kdy je to účelné, nabere zdarma dvě retroreflexní samolepky, které si dle jednoduchého návodu na zásobníku nalepí na oblečení zepředu i zezadu, a stane se tím zřetelně viditelným pro kolemjedoucí řidiče.

Montáž zásobníku je snadná, součástí balení je i veškerý spojovací materiál sloužící k upevnění zásobníku na libovolný povrch (včetně kulatého sloupku). Zásobník je navíc opatřený odpadkovým košem, který slouží k odhození spodní krycí vrstvy samolepky při jejím nanášení na oděv.

red / *zdroj: https://jukejreflex.cz*

www.sms-sluzby.cz
SMS SLUŽBY s.r.o.

DPO PRO
Hledáme odpovědi i na otázky, které ještě nikdo nepoložil.
- ochrana osobních údajů prakticky
- texty a názory předních odborníků
- analýzy, rozhovory
- judikatura evropská i národní
- novinky z Evropského sboru

www.dpopro.cz

Škola v právu
Přinášíme trochu jiný pohled na školství.
- rozhovory s odborníky
- legislativa
- právní poradna pro školy
- aktuálně řešené otázky
- recenze odborných knih

www.skolavpravu.cz

Jsme SMS-služby s.r.o. a samosprávám a jimi zřizovaným školám nabízíme mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Školám poskytujeme službu pověřence, vydáváme newslettery Škola v právu a Samospráva v právu, měsíčník DPO-PRO, zajišťujeme bezplatnou právní poradnu. Na tomto místě najdete aktuální informace o naší činnosti. Tak nezapomeňte, SMS-služby s.r.o. jsou tu pro vás a vaše školy!

Jak číst § 222 aneb vyznáte se v možnostech změn závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku?

Mnohé obce si jako veřejní zadavatelé kromě veřejných zakázek malého rozsahu samy spravují také zjednodušená podlimitní řízení. Po skončení zadávacího řízení se podepíše a uveřejní smlouva a zadavateli se uleví, že má celý formalizovaný proces za sebou. Jak ale postupovat v situaci, kdy se objeví požadavky na vícepráce, méněpráce či potřeba jiné změny závazku? Víte, jaké změny jsou povolené a co je naopak zakázáno? Podívejme se blíže na ustanovení § 222 zákona č. 134/2016. Sb., o zadávání veřejných zakázek, který tuto problematiku podrobně řeší.

Přípustné a nepřípustné změny

Zákon o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ") dělí změny na dvě skupiny. V první jsou změny, které splní podmínky § 222 a svojí intenzitou nedosahují tzv. podstatné změny závazku. Takové změny zákon označuje za přípustné. Jejich opakem a zároveň druhou skupinou jsou změny nepřípustné. Jak napovídá samotné označení, zadavatel takové změny nesmí připustit. Pokud by k takové změně závazku mělo dojít, zadavatel by měl být povinen smlouvu na veřejnou zakázku ukončit výpovědí či odstoupením dle § 223 odst. 1 ZZVZ.

Jaké změny jsou tedy povolené a jaké intenzity mohou dosáhnout?

Pojďme si jednotlivé odstavce ust. § 222 projít postupně.

Odst. 2 je specifickým případem, který jako jediný umožňuje výhradu změn ex ante. Co to znamená? Jednoduše to, že si zadavatel může již předem tyto změny vyhradit. Konkrétní podmínky pro takové změny nalezneme v ust. § 100 ZZVZ. Změny se mohou týkat rozsahu dodávek, služeb nebo stavebních prací, ceny nebo jiných obchodních či technických podmínek. Nesmí se však měnit celková povaha veřejné zakázky.

Odst. 4 umožňuje změny de minimis. Stejně jako v případě ostatních odstavců zadavatel touto změnou **nesmí změnit celkovou povahu veřejné zakázky**. Změny musí mít věcný důvod. Nespornou výhodou daného ustanovení je, že zadavatel není povinen změnu odůvodnit. Změna ovšem nesmí překročit hranici 10 % původní hodnoty závazku pro dodávky a služby, resp. 15 % pro stavební práce. Upozorňujeme, že změna se v tomto případě počítá jako *absolutní hodnota všech změn, tj. v součtu veškerých víceprací a méněprací (méněpráce se od víceprací neodčítají, naopak, jsou také považovány za změnu a musí se do celkové výše změny zahrnout).*

Odst. 5 zadavateli umožňuje provést dodatečné stavební práce, služby nebo dodávky od dodavatele původní veřejné zakázky, které nebyly zahrnuty v původním závazku. Jedná se o situaci, kdy jsou změny nezbytné a změna v osobě dodavatele není možná z ekonomických či technických důvodů a změna dodavatele by zadavateli způsobila značné obtíže nebo výrazné zvýšení nákladů. Zpravidla se bude jednat o *technická řešení, která mají návaznost na slučitelnost nebo interoperabilitu se stávajícím zařízením*. Specifičnost podmínek, které toto ustanovení ukládá, nám samo napoví, že toto ustanovení zadavatel příliš často nevyužije.

Odst. 6 umožňuje provést změny, jejichž potřebu zadavatel jednající s náležitou péčí **nemohl dopředu předvídat**. Typickým příkladem jsou vícepráce při rekonstrukci stávající nemovitost, kdy je až v průběhu prací zjištěn skutečný stav nemovitosti, anebo chyby v projektové dokumentaci.

Limit v případě odst. 5 i odst. 6 této změny je vždy 50 % původní hodnoty závazku. Je třeba mít na paměti, že se v tomto případě sčítá *absolutní hodnota všech změn*. Zákon pak pro obě ustanovení ukládá ještě další podmínku dle **odst. 9**, a sice, že *nárůst cen* pro tyto dva případy musí v součtu dát maximálně 30 % původní hodnoty závazku. V tomto případě se už nejedná o absolutní hodnotu. Jednoduše řečeno, v tomto případě vícepráce přičítáme a méněpráce odečítáme. Nezapomeňme, že změny dle těchto dvou odstavců je zadavatel povinen do 30 dnů oznámit prostřednictvím formuláře do Věstníku veřejných zakázek.

Velmi specifickou možností změny umožňuje **odst. 7**. Využijeme ho, pokud měníme druh použitého materiálu nebo práce u stavebních prací. Pozor, nové položky musí představovat srovnatelný druh materiálu nebo prací, cena materiálu nebo prací musí být stejná nebo nižší než ceny položek původních a materiál nebo práce nových položek musí být ve vztahu k původním položkám kvalitativně stejný či vyšší. I tyto změny je zadavatel povinen řádně odůvodnit.

Jak tedy ke změnám závazku nejlépe přistoupit?

Předvídá-li zadavatel potřebu změn, v souladu s ust. § 100 si je může vyhradit předem. Řeší-li zadavatel změny již v průběhu plnění, doporučuje se změny zatřídit dle odst. 5, 6, 7. V případě, že zadavatel není schopen změnu dle těchto odstavců odůvodnit, má možnost využít

odst. 4. Pro úplnost dodejme, že smlouvu je zadavatel povinen uzavřít v té podobě, v jaké byla předložena v nabídce vítězného účastníka. Od uplynutí lhůty pro podání nabídek do podpisu smlouvy jsou tak jakékoli změny nepřípustné.

Tabulka změn závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku

Odst.	Typ změny	Odůvodnění	Oznámení do VVZ [1]	Maximální absolutní hodnota změn	Sčítání změn
4	De minimis	Ne	ne	10/15 %	–
5	Technická návaznost	Ano	ano	50 %	Dohromady max. 30% cenový nárůst
6	Změnu nebylo možné předvídat	Ano	ano	50 %	
7	„Položka za položku“	Ano	ne	–	–

1) *Věstník veřejných zakázek*

Je nutné mít paměti, že v případě změny závazku dochází k alokaci důkazního břemene na zadavatele. Pokud tak zadavatel přijme změnu závazku ze smlouvy podle § 222 zákona, měl by v okamžiku přijetí takové změny najisto vědět, že je jeho postup legitimní.

SMS-služby s. r. o. připomínají, že členům SMS ČR poskytují metodickou podporu v oblasti veřejného zadávání. Nejste-li si možnostmi změn závazku ze smlouvy jisti, napište na e-mail eliska.klouckova@sms-sluzby.cz.

Eliška Kloučková

Autorka se problematikou dlouhodobě zabývá a v SMS-služby s.r.o. vede tým pomáhající obcím s administrací veřejných zakázek.

Anonymizace:
Chyby, o kterých možná netušíte, že jsou chyby

Který ze starostů nezná situaci, kdy na obec přijde žádost odkazující na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím? Jen málokterý může říct, že se nikdy s takovým podáním nesetkal. Možnosti zákona často využívají firmy, které se tak snaží získat informace o obchodních příležitostech. Faktem je, že pokud žádost splňuje náležitosti na ni kladené, jste povinni odpovědět. Co když ale žadatel požaduje zaslání kopií smluv s dodavatelem služeb a přiložení vystavených faktur? Nebo dokonce chce pracovní smlouvu zaměstnance, který má na obci na starost konkrétní oblast, a výši jeho platu? V takovém případě hledejte pomoc u svého pověřence. Dobrý pověřenec vám totiž nedovolí začernit úplně všechno a tím se vyhnout případným problémům. Co kdyby se za žadatelem skrýval nějaký kverulant…

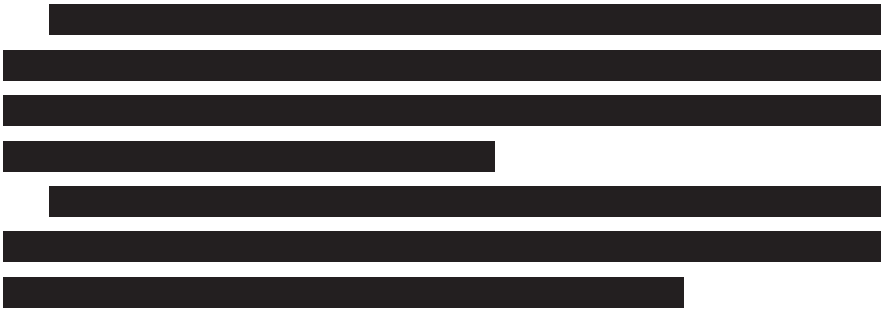
Zákon o svobodném přístupu k informacím (Infozákon) vždy považoval za legitimní žádosti, které mají komerční charakter, což potvrdila novelizace z roku 2006. Proto je žádost, která se dotazuje na služby dodavatele obci, legitimní a oprávněná.

OSVČ je příjemcem veřejných prostředků!

Žadatelé se nejčastěji dotazují na rozsah služeb, cenu za poskytnuté služby, a požadují zaslání kopií smluv a faktur. Tady platí, že pokud jsou služby zajišťovány „podnikatelsky“, není důvod chránit poptávané informace o výši plnění za poskytované služby, pokud dodavatel před podáním žádosti neupozornil, že dokumenty obsahují jeho obchodní tajemství. To je sice nepravděpodobné, ale nikoliv vyloučené.

Podle § 9 odst. 2 Infozákona nejsou sjednaná částka za služby a základní podmínky dodávky (termín, kvalita, sankce, zálohy apod.) chráněny obchodním tajemstvím. Smlouvy včetně objednávek se proto budou anonymizovat obdobně jako při zveřejnění v registru smluv. Anonymizovat se budou tedy jen podpisy na smlouvě, telefon zastupující podnikatelské osoby a e-mail, nepůjde-li o služební e-mail.

Ani osobní údaje OSVČ nemají absolutní ochranu. Při poskytování informace předáme žadateli jméno, IČO, obec sídla. OSVČ vystupuje totiž vůči obci jako příjemce veřejných prostředků podle § 8b Infozákona. Nikdy se ovšem neuvádí přesná adresa sídla OSVČ, protože může jít zároveň i o bydliště. A nikdy se neponechává DIČ fyzické osoby, protože jak je notoricky známé, skrývá se za ním rodné číslo.

Totální anonymizace není řešením

Z výše uvedeného vyplývá, že nám obvykle nic nebrání poskytnout nejen smlouvu s dodavatelem, která bude částečně anonymizována, ale i vystavené faktury, které budou také podobně upraveny.

A jak se má správně postupovat, pokud službu, která je předmětem žádosti, neposkytuje dodavatel, ale vlastní zaměstnanec? A žadatel chce znát výši jeho platu? Že váš pověřenec neví? Tak my vám poradíme!

Poskytnutí platu řadového zaměstnance je podmíněno platovým testem!

Pokud půjde o **zaměstnance v pracovním poměru**, poskytne se nejčastěji bez uvádění identifikace zaměstnanců celková částka. Pokud by však bylo v případě jediného zaměstnance snadno identifikovatelné, o koho jde, poskytnutí informace o personálních nákladech by znamenalo poskytnutí údaje o platu. V takovém případě se provede platový test.

Půjde-li o **dohodáře**, je nutné rozlišovat, zda má dohoda reálně povahu základního pracovního poměru, tedy pro zaměstnance je dohoda jediným či hlavním příjmem (např. důchodce, který ještě částečně pracuje), postupuje se stejně, jak je uvedeno v předchozím odstavci, a provede se platový test.

Je-li řeč o **dohodáři typu brigádník**, kdy příjem z dohody není dominantním příjmem a jde spíše o nárazovou činnost, není nutné provádět platový test. Informace se může poskytnout, protože nejde o podstatný zásah do soukromí těchto osob (rozsudek MS v Praze sp. zn. 9 A 26/2016, zejména bod 32).

Anonymizovat se samozřejmě musí další identifikační údaje, např. přesné datum narození, adresa bydliště, ponechá se jen obec a rok narození, pokud je to třeba k rozlišení osob. I zaměstnanec je totiž příjemce veřejných prostředků.

Dočetli jste až sem? A zdá se vám, že tohle si nikdy nemůžete zapamatovat? Nemusíte! Naši pověřenci vám totiž i s takovými otázkami rádi poradí.

Lenka Matějová,

koordinátorka služeb pověřenců pro ochranu osobních údajů SMS-služby s.r.o.

Co se děje u nás v kraji?

aktuality – články – pozvánky – projekty – rozhovory

Milí čtenáři. V seriálu *Co nás pálí* postupně představují předsedové krajských Sdružení místních samospráv ČR témata, která momentálně řeší samosprávy v jejich regionech.

Královéhradecký kraj

A přitom by stačilo trochu víc vzájemné ohleduplnosti…

Ano, jaro je tady a s ním i jeho poslové – teplé sluneční paprsky, něžné sněženky, bledule a ještě „něžnější“, nebo spíše mazlavější psí lejna, která se tu vyhřívají na sluníčku jako němý svědek bezohlednosti a sobeckosti některých z nás *(kdyby náhodou někdo nevěděl, co to je lejno, tak je to historický slovanský nevulgární, dnes i v běžné řeči dobře použitelný výraz pro h…o, pochází z indoevropského základu lei- = mazlavý).*

O co jde?

Zatímco sníh mizí, psí lejna se objevují, právem rozhořčení občané se obracejí na úřad a žádají nápravu. Tato situace se opakuje stále dokola. Každý majitel psa tvrdí, že vždy po svém miláčkovi vše uklidí. Tak se naskýtá otázka, kde se všechna ta lejna berou. Že by padala z nebe, to se mi nějak nezdá.

Co s tím dělat?

- V německých Drážďanech radní jedné z městských čtvrtí prosazují, aby psi povinně podstupovali odběr vzorků DNA.
- V Maďarsku zavedli sběr exkrementů, které vykupují na sběrných místech. Prý o tuto činnost projevili zájem především bezdomovci. A co třeba soutěž pro základní školy?
- V americkém městě Cambridge vytvořili v parku lampu, která svítí díky recyklaci psích výkalů. Jakmile pes vykoná potřebu, jeho majitel exkrement vloží do k tomu určené nádrže, zatočí kolem a rozmíchá směs vody a výkalů. Zbylý kus práce odvedou mikrobi, kteří vylučují nepáchnoucí plyn metan vyváděný trubkami do lampy, jež díky němu svítí.
- Dosud neznámý problém – co s psími výkaly – vyvstal i v Číně, kde byli psi donedávna hlavně na restauračním menu a nyní se přesunuli do oblasti projevu společenské prestiže. Čína ho řeší po svém – aby eliminovali množství, uvažují o „politice jednoho psa“.
- Městská policie v Bílině nasadila proti pejskařům, kteří neuklízejí po svých psech, drsnou kampaň. Rozdala jim letáky s fotografií holčičky s upatlanou pusou a sloganem „Jste si opravdu jistí, že je to čokoláda?“. Preventivní akci bílinští strážníci spustili, když selhaly tradiční způsoby, jak pejskaře k udržování pořádku přimět. Podobných letáků mají strážníci víc. Na dalším je pro změnu holčička v podřepu a leták se ptá „Jste si opravdu jisti, že pozoruje broučka?“.
- Radnice španělského města Torrelodones se rozhodla upozornit na nezodpovědné chování pejskařů originálním způsobem – na náměstí nechala nainstalovat třímetrové nafukovací lejno s tabulí informující o nákladech na úklid. Obří exkrement ovšem „zdobil“ náměstí jen necelé dva týdny, než jej neznámí zloději ukradli. Po pachateli krádeže pátrá policie. Radní ovšem neztrácejí smysl pro humor – pokud by prý psí exkrementy mizely z ulic stejně rychle jako ty nafukovací, byl by život v městečku mnohem příjemnější.
- Zastupitelstvo městyse Vymyšlená Lhota na svém zasedání schválilo zhotovení pasportu psích exkrementů a osazení příslušných značek, zároveň pověřilo starostu realizací této akce.

Zdeněk Drašnar – předseda SMS ČR v Královéhradeckém kraji a starosta obce Nový Hrádek

Co dál?

Říkáte si, co je to za hlouposti. Ano souhlasím s vámi. Proč v tom našem stále složitějším světě vymýšlet další složitosti, když by stačilo trochu více vzájemné ohleduplnosti. Každý by si měl uvědomit, že pořízením psa mu vzniká mnoho povinností a z právního hlediska se stává odpovědným za jeho chování. Proto vám všem přeji mnoho zodpovědných občanů a krásné jaro.

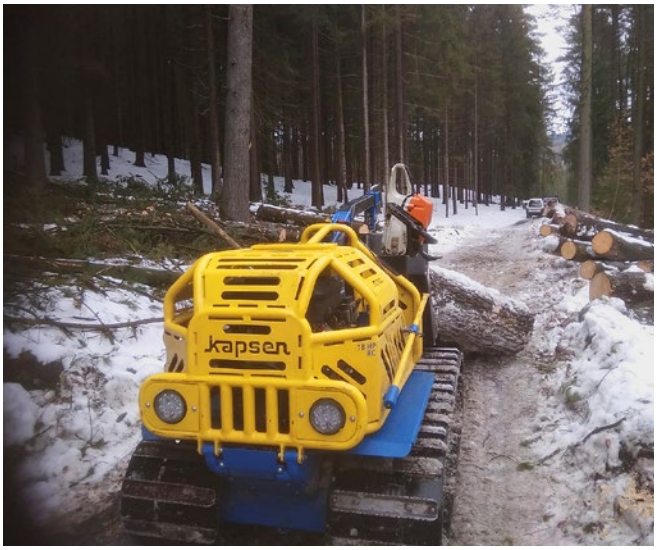
Zdeněk Drašnar

Liberecký kraj

Boj s kůrovcem na Maloskalsku je teď „hračkou“

„Máme koně, železného koně. Je to silný dřič,“ říká starosta obce Malá Skála Michal Rezler. Nákupem pásového hydraulického navijáku „železný kůň“ KAPSEN 18RC získala obec velkého pomocníka pro boj s kůrovcem, který umožňuje rychle vyvézt pokácené napadené stromy z lesa ven. Na pořízení obec obdržela padesátiprocentní dotaci ve výši 263 738,– Kč prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu. *„Nákup tohoto stroje se zařadil mezi naše nejúspěšnější projekty poslední doby. V zimě tahal i v půlmetrových sněhových závějích,“* dodal starosta.

Petra Černá

Kraj Vysočina

O ochraně, návštěvnosti i solení silnic v CHKO Žďárské vrchy

Nový plán péče o CHKO, zimní údržba silnic, koncepce práce s návštěvnickou veřejností, provoz Domu přírody, ale i diskuse se starosty byla obsahem prvního online setkání starostů obcí v CHKO Žďárské vrchy.

Ke zlepšení stavu mohou přispět také obce jakožto vlastníci pozemků

Přírodní funkce krajiny se mění, především její retenční schopnost, ekologická stabilita a průchodnost pro živočichy. Ve velké míře je ovlivněna zejména problémy v zemědělství, kde i nadále setrvávají velké půdní bloky, nevhodná skladba plodin, ale i způsoby obdělávání, jako je například jarní smykování travních porostů a problémy při obnově odvodňovacích systémů. Stav krajiny lze sledovat například na vývoji počtu koroptví, kterých bylo např. před 2. světovou válku kolem 6 mil. kusů, zatímco v současnosti jich je kolem 10 až 20 tisíc. Ne náhodou se proto koroptev stala novým předmětem ochrany CHKO. Jak uvedl ředitel CHKO Žďárské Vrchy Václav Hlaváč, ke zlepšení stavu mohou přispět také obce, jakožto vlastníci pozemků. Mají možnost např. žádat po nájemcích udržitelné hospodaření nebo využívat pozemky původních cest pro rozčlenění lánů a pro výsadbu zeleně.

V CHKO se výrazně zvýšila návštěvnost! A přibyly problémy

CHKO Žďárské vrchy se nyní v důsledku mimořádných opatření potýká s vysokou návštěvností. Jen v období kvetoucích bledulí se na jednom místě vyskytuje okolo 1500 návštěvníků denně. Obrovská koncentrace lidí má vliv na porušování pravidel chování v CHKO a doba přináší i nové negativní jevy, jakými je vznik nepovolených kempů, tábořišť a množství aut zaparkovaných v zakázaných oblastech. Zmírnit situaci by mohl vznik nocležišť, která CHKO podporuje, i další kroky k lepší práci s veřejností. Dobrou zprávou je, že je připravená koncepce práce s návštěvnickou veřejností pod heslem „Příroda je naše budoucnost". Rozšiřuje se také území přístupné návštěvníkům, kdy se CHKO Žďárské vrchy může pochlubit čtyřmi naučnými stezkami, doplněnými informačními tabulemi, a spoustou novinek, např. aplikacemi pro chytré telefony. Dům přírody Chaloupky nabízí nejen expozici, ale také ekovýchovné programy, prezentace regionálních produktů a tradičních řemesel, tematické přednášky, výstavy, projekce a tvůrčí dílny – a to jak pro veřejnost, tak i pro školy. Starostové uvítají možnost využití prostor pro školení.

Solit či nesolit? Starostové chtějí bezpečné silnice a stejná pravidla, jako mají v jiných CHKO

Zkušenosti se zimní údržbou – solením komunikací v CHKO – jsou střetem dvou pohledů. Na jedné straně je CHKO, které provádělo vlastní proověřování a obdrželo množství podnětů na používání chemického posypu i mimo podmínkou stanovené specifické situace (vznik ledovky, hlubokých ledových kolejí), se záměrem otevřít jednání se SÚS o dodržování podmínek (např. oznamování mimořádných situací), kdy krajním řešením by mělo být zrušení výjimky. Na druhé straně je stanovisko, že k porušování výjimky nedocházelo. Starostové obcí chtějí pro své občany hlavně bezpečné silnice, v návaznosti na zvyšující se potřebu občanů za prací dojíždět, polohu obcí na hranicích kraje, dojezdnost záchranných složek na hraně zákonných norem, zvýšenou návštěvnost atd. *„Jsme proti omezování výjimky. Letos je to poprvé, kdy jsme neslyšeli stížnost na údržbu silnic. Většina lidí ocenila, že se poprvé nemuseli bát jezdit do práce, dojezdnost a bezpečnost byla mnohem lepší,"* uvedl místostarosta obce Svratka Martin Mudroch. *„Nejsem pro solení jako o duši, ale za předloňskou zimu se zde stalo sedm havárií. V letošním roce nic,"* doplnil starosta obce Světnov Pavel Štefan. Kompromisem obou pohledů, kdy výsledky monitoringu údržby prováděné SÚS zatím nejsou, je záměr jednání všech zúčastněných stran se zapojením SMS ČR.

Marcela Syrová

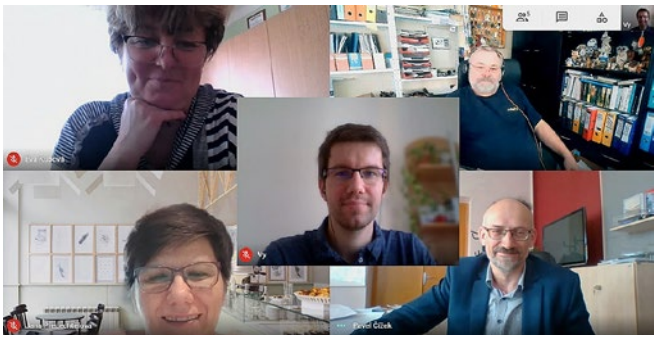
Odkaz na záznam setkání:
https://drive.google.com/file/d/1bcChKFR1VynjtEHSdkBun5UGuyhjn4B_/view

Plzeňský kraj

Nezastavujeme a nepolevujeme, hlásí krajské předsednictvo!

Na západě Čech se život v obcích nezastavil, a tak nemůže zastavit ani krajské předsednictvo. Program jeho dalšího online setkání byl opět nabitý. Řešila se řada témat, od procesu očkovacích registrací přes nedostatek praktických lékařů, což způsobuje problémy v pokrytí co nejširšího území a dostupnosti, až po návrh zřízení přírodního parku Berounka, kde tvoří polovinu dotčených obcí členové SMS ČR. Park bude mít nezanedbatelný vliv na budoucí přírodní soužití všech osob, ať už fyzických (turisté), tak také právnických (obce). Bez povšimnutí a reakce pak nezůstala ani snaha o zavedení středního článku ve vzdělávání a odměňování ředitelů škol.

V poslední větě tohoto střípku patří starostkám a starostům poděkování za to, že se na SMS ČR v regionu stále a častěji obracejí a sdělují, co jim v jejich práci dělá radost i starost. **Roman Svoboda**

Hlavní město Praha

Hlavní město Praha má nového manažera: Představuje se vám Adam Havlas

V metropoli žiji již od narození a své rodné město miluji. Aktivitu Sdružení místních samospráv ČR sleduji dlouhodobě a velmi se mi líbí činnost, kterou vyvíjí. Veřejná správa mě zajímá již od útlé puberty, jakkoliv to může znít úsměvně, je to tak. Nesmírně si vážím práce starostů obcí i měst a práci pro SMS ČR beru jako velkou příležitost ještě hlouběji vniknout do samosprávní problematiky. Ve volném čase se intenzivně věnuji atletice. Ta mě naučila férovosti a také chuti pracovat na sobě samém.

Uvědomuji si, že pražská komunální problematika se v některých věcech velmi liší od tradičních problémů v jiných krajích. Jsem přesvědčen, že svou prací pražským starostům poskytnu servis, který bude ku prospěchu občanům hlavního města Prahy. Těším se na spolupráci.

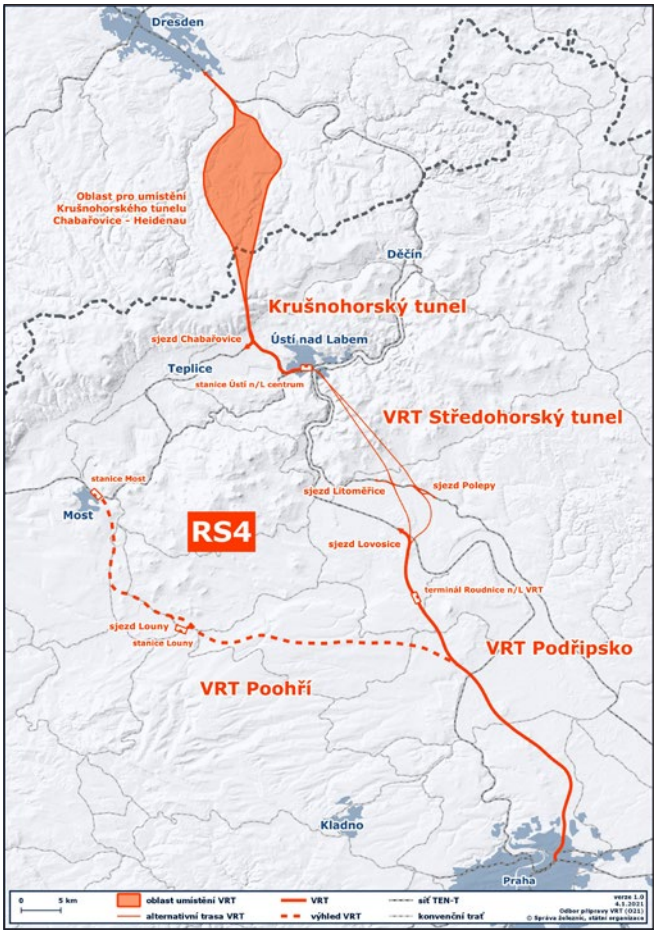

Ústecký kraj

Trasování vysokorychlostní železnice na Ústecku stále budí vášně, posun má přinést pracovní skupina

Ačkoli je v zásadách územního rozvoje Ústeckého kraje již mnoho let vytyčena územní rezerva pro trasu vysokorychlostní železnice napříč celým krajem, vzniklo hned několik nových návrhů jejího trasování, které tuto rezervu nerespektují. To se nelíbí veřejnosti, která se v posledních měsících hlasitě ozývá. Podle předsedy krajského sdružení SMS ČR Petra Lišky se dala vlna odporu i vzhledem k nedobrému přístupu k projednávání celé věci očekávat.

Relevantní námitky obcí v Polabí k nové trase vysokorychlostní železnice mj. vedly k tomu, že krajské zastupitelstvo na svém březnovém jednání rozhodlo o zřízení pracovní skupiny s cílem nalézt kompromisní návrh, který bude následně předán Správě železnic. Do této skupiny byly mj. nominovány také starostky členských obcí – Ladislava Rejšková (Libotenice) a Kateřina Hlaváčová (Hrobce).

Marek Komárek

Pardubický kraj

Starostové jsou nepostradatelní. Kraj na ně pamatoval při tvorbě očkovací strategie

***„To nejmenší, co může společnost udělat, je poděkovat vám starostkám a starostům tím, že vám umožníme očkovat se,“* zaznělo z úst pardubického hejtmana na online setkání se členy SMS ČR Pardubického kraje, které vůbec poprvé uspořádalo krajské předsednictvo ve středu 24. března. Přátelské akce se kromě hejtmana Martina Netolického zúčastnila i jeho náměstkyně Michaela Matoušková, jež je zodpovědná za zdravotnictví.**

Michaela Matoušková informovala účastníky o stavu očkování proti onemocnění COVID-19 v Pardubickém kraji. Největší problém spatřuje v množství dodávaných vakcín. *„O tom, kolik ve skutečnosti obdržíme vakcín, se dozvíme týden dopředu. Plánovat je tedy těžké,“* uvedla s tím, že vedení kraje schválilo v Bezpečnostní radě očkovací strategii. Náměstkyně rovněž řekla, že do kritické infrastruktury vybrali i starostky a starosty, neboť jsou v rámci krizového zákona těmi, kdo v obcích a městech zajišťují krizové řízení. *„Ve chvíli, kdy by se s vámi něco stalo, nikdo jiný chod obce nezajistí,“* ocenila náměstkyně.

Za loňské úsilí jste nic nedostali…

Slova náměstkyně podpořil i hejtman Martin Netolický. *„Jsme přesvědčeni, že vedle prioritních věkových skupin se mají očkovat i prioritní skupiny profesní. Vy jste jako starostky a starostové za loňské úsilí nic nedostali. Nikdo z vás nedostal odměny, i vzhledem k ekonomické situaci,“* řekl a dodal: *„Nabídka očkování z naší strany je alespoň malým poděkováním za to, že jste byli po celé období aktivní, zajišťovali jste distribuci ochranných prostředků, dezinfekcí, a to i při organizaci další vlny.“*

Rozpočet nebude tak dramatický, jak se kraj obával

Hejtman se rovněž vyjádřil ke krajskému rozpočtu pro letošní rok, který podle jeho slov není tak dramaticky špatný, jak se obával v době projednávání daňového balíčku. *„Není ani nastavený tak, že bychom si mohli extra vyskakovat. Nakonec jsme po debatě přistoupili ke krácení dotačních titulů, které jsou ale přibližně v té výši, v jaké byly vloni,“* přiblížil.

Na příjemném setkání, které završila přátelská diskuse, nechyběly ani aktuální informace o činnosti SMS ČR a legislativní oblasti samospráv, které účastníkům sdělila ředitelka sdružení Jana Přecechtělová.

Kristýna Vodrážková

Příklad dobré praxe

Z několika obcí v Jihomoravském kraji Starostky dobrovolnice pomáhají na Hodonínsku při očkování seniorů

Starostky z jižní Moravy se přihlásily jako dobrovolnice a pomáhají v nemocnici při očkování seniorů. Proč to dělají? A jaký to má vlastně význam? Tu první otázku položíme přímo jim. Nad tou druhou se zkusme zamyslet sami. Tohle přece dává smysl. Minimálně už jen ta představa přítomnosti známé a blízké osoby, navíc hlavní představitelky rodné obce, která dodá starému člověku odvahu a pocit bezpečí.

V této smutné době jsem v nemocnici strávila jedny z nejpříjemnějších chvilek

Martina Bílová, starostka obce Tvarožná Lhota

Všechno to zorganizovala starostka Tvarožné Lhoty Martina Bílová. Reagovala tak na chaos a zmatek, který vnímala hned po počáteční medializaci registrace k očkování. A když oslovila své kolegyně starostky, byl tu hned celý tým dobrovolnic.

Jak to celé začalo?

Zaznamenala jsem několik výzev z hodonínské nemocnice, která hledala dobrovolníky pro očkování seniorů nad 80 let. A protože jsem u nás v obci vnímala hned po počáteční medializaci registrace k očkování obrovský chaos a zmatek, jak celý tento proces bude pokračovat, přihlásila jsem se. Nejen abych pomohla, ale taky abych se dozvěděla co nejvíce na místě samém a mohla našim babičkám a dědečkům říct co nejpřesnější informace. Když jsem zjistila, že na jednu směnu je potřeba tandem dvou lidí, oslovila jsem také kolegyni a kamarádku starostku Petrova Evu Mlýnkovou. Přislíbily jsme v nemocnici dvě směny a zapsaly se u koordinátora dobrovolníků.

Jak vaše pomoc od počátku vypadala?

Nemocnice na nás neměla žádné zvláštní nároky. Měly jsme jen přijít, být příjemné na lidi a pomoct jim zorientovat se v tom, co je čeká. Dezinfekce rukou, nahlášení na recepci, změření teploty. Nic složitého. Co se nám snad zpočátku zdálo nadbytečné, bylo pro tuto generaci moc důležité. Přicházeli do nemocnice nervózní a napjatí. Asi není divu po všem, co slýchají v televizi.

Jak senioři na vaši přítomnost reagovali?

Když je u dveří někdo čekal, dal jim potřebné instrukce a doprovodil je do čekárny, byli už o poznání klidnější. A jakmile opouštěli po necelé hodince nemocnici naočkovaní, bylo na většině vidět, jak moc z nich obavy spadly. Začali vtipkovat, povídat si s námi, děkovali za to, co pro ně dělají zdravotníci i my. V téhle smutné době jsem v nemocnici strávila jedny z nejpříjemnějších chvilek. To jsem vážně nečekala. Moc oceňuji i přístup všech zdravotníků. Po celou dobu jsou velmi milí a vlídní. Jsou to lidi na svém místě.

A pak jste oslovila další kolegyně starostky, které se rády připojily…

Na další týden už jsem se těšila. Kolegyně také. Jelikož ale měla nějaké zdravotní potíže, bylo potřeba narychlo sehnat záskok. A tak jsem se opět spolehla na starostky z okolí, které se ochotně přidaly. Zdá se, že postupně se v pomoci při očkování vystřídají všechny úřady z našeho okresu, kterým (aspoň zčásti) vládne žena. A protože se známe i mimo region, už teď mám zprávy i od starostek z Břeclavska, které si rezervují směny v Hustopečích.

Doporučila byste tuto svou zkušenost i ostatním kolegům?

Ano, mohu ji opravdu vřele doporučit. V dnešní době nepotkáte jinde tolik spokojených a milých lidí. V hodonínské nemocnici jsou rádi za každého, kdo se jim ozve. A do srpna zbývá ještě mnoho termínů k obsazení!

red

Vyslechneme si, co všechno už za svůj život prožili

Jana Bačíková, starostka obce Vacenovice

Jde o nenáročnou i neodbornou práci, která ale ulehčí doktorům a sestrám, zrychlí celý proces vakcinace. Očkovaní senioři rovněž získávají jistotu a s naší pomocí se lépe orientují ve velkém prostoru kulturního centra. Během naší dobrovolnické práce zažíváme se seniory mnohé. Vyprávějí nám o všech svých bolístkách, vyslechneme si vzpomínky na mládí i vojenské roky, také posteskutí nad tím, co všechno už zažili. Většinou je z nich ale cítit vděčnost, že dostali možnost a díky očkování se budou moci vrátit k normálnímu životu.

Chtěla jsem pomoct a také získat více informací

Eva Rajchmanová, starostka obce Dolní Bojanovice

Chtěla jsem být prospěšná i touto službou druhým lidem a také získat informace, jak to v očkovacích centrech „chodí“. Abych pak uměla dostatečně odpovědět spoluobčanům a také pomohla některé „nerozhodnuté“ k očkování přesvědčit. Byla jsem příjemně překvapená skvělou organizací a pozitivní reakcí lidí. Myslím, že očkování je asi jediný způsob, jak se z této pandemické situace dostat. V Dolních Bojanovicích jsme naočkovali s pomocí mobilního týmu z Břeclavi 40 občanů – obyvatel domu s pečovatelskou službou. Pokud bude potřeba, nabídla jsem, že bychom mohli v očkovacím centru vypomoci i jako tým zaměstnanců naší obce.

Vnímala jsem, jak naše občany potěšila moje přítomnost

Eva Mlýnková, starostka obce Petrov

Chci v této nelehké době alespoň trošku pomoci druhým lidem. Ne že bych na úřadě neměla co na práci. Své úkoly samozřejmě musím i nadále plnit. V den, kdy jsem pomáhala, se přišlo naočkovat do centra i několik našich petrovských občanů. Vnímala jsem, jak je potěšilo, že tam jsem a že se jim snažím pomoci. Někteří se na mě obraceli a ptali se, jakou vakcínou se očkuje atd. Zároveň chci také pomoci zdravotníkům, kteří mají své práce v současné době hodně.

V Čejkovicích se přihlásil celý tým úřednic i se studentkou

Anežka Hřibová, místostarostka obce Čejkovice

Proč to děláme? Jsme přesvědčeny, že očkování má smysl. Víme, že bez dobrovolníků to zdravotníci nemohou zvládnout. Mě a mých pět kolegyň (úřednic) na radnici nenechala klidnými výzva *Urgentně hledáme dobrovolníky na organizaci očkování proti nemoci Covid-19*. Okamžitě jsme se dohodly, že vytvoříme skupinky po dvou a nabídneme očkovacímu centru svoji pomoc na tři odpoledne. V den, kdy jsme měly nastoupit do očkovacího centra poprvé, jsme se ráno dozvěděly, že by bylo lepší, kdybychom byly tři. Bylo moc milé, že se k nám bez váhání přidala dcera jedné kolegyně, která kvůli pomoci zameškala i hodinu distanční výuky na střední škole.

Zpracovala Marie Šuláková

ZAPIŠTE SI DO DIÁŘŮ!

Vážené paní starostky, vážení páni starostové, přátelé samospráv!

Srdečně vás zveme na CELOSTÁTNÍ KONFERENCI SMS ČR, která se uskuteční 3. a 4. listopadu 2021 v multifunkční hale Gong v Ostravě-Vítkovicích.

Už nyní se můžete těšit na inspirující setkání a významná témata, která ovlivňují vaši práci.

O programu, přednášejících a organizačních podrobnostech vás budeme včas informovat.

NENECHTE SI UJÍT KONFERENCI, ZE KTERÉ SE VÁM NEBUDE CHTÍT DOMŮ!

OBEC 2030: Jak energeticky šetří v Nemili

Správný starosta má na svých bedrech dva nelehké cíle: neustále zvyšovat komfort života občanů a zároveň optimalizovat svůj rozpočet. Společnost se totiž vyvíjí neuvěřitelným tempem – jako příklad si vezměte třeba jen poslední tři desetiletí vývoje mobilních telefonů. I když to nemusí být tak patrné, podobně razantní vývoj zažívají všechna ostatní odvětví. Zajímavé je sledovat inovace v energetice. Klasické schéma, kdy energii vyrobí velká elektrárna, elektřinu rozvede distribuční síť a spotřebují ji domácnosti, úřady či firmy, se pomalu ale jistě stává minulostí. Přestává být efektivní a výhodné.

Pořízení fotovoltaické elektrárny je už v dnešní době velmi jednoduchá záležitost. Vyplatí se na budovy, které mají každodenní provoz a stálou spotřebu energie. Třeba domovy pro seniory, sociální bydlení nebo čistírny odpadních vod. A co je na tom nejlepší, na realizaci nepotřebujete ani korunu. Dá se využít systém jako služba, kdy náklady na výstavbu i provoz platí realizátor, jemuž jednoduše jen na 15 let pronajmete střechu. Výměnou za to energie, kterou vyrobí, bude levnější než ta ze sítě. A po 15 letech se elektrárna převádí do majetku obce za pouhou 1 Kč. Za 15 dalších let pak výkon klesne ne více než o pětinu.

V severomoravské Nemili si to uvědomují, a proto na místní ČOV už fotovoltaickou elektrárnu instalují. Výkon 20 kWp pokryje zhruba třetinu její současné spotřeby. Realizátor, česká energetická firma ČEZ ESCO, bude provozovat elektrárnu 15 let. Potom elektrárna přechází za 1 Kč do majetku obce. Zpočátku je finanční úspora pro obec zhruba 12 tisíc korun ročně. Obec se tím pojistila před rostoucí cenou elektrické energie. Až elektrárna přejde do obecního majetku, bude generovat úsporu až 85 tisíc ročně. Za 30 let provozu ušetří přírodě 310 tun škodlivých emisí, které by jinak vyprodukovaly tradiční zdroje na fosilní paliva.

Na pořízení není nic složitého. Není nic jednoduššího, než poradit se s kolegy z programu OBEC 2030. Nezávisle posoudí, zdali elektrárna dává smysl a jestli do projektu jít. Více na obec2030.cz.

Michal Svoboda, Jakub Iran,
koordinátoři projektu OBEC 2030

Vydáváte zpravodaj? Přihlaste se do soutěže o ten nejlepší!

O nejlepší obecní či městský zpravodaj roku 2020, ale také třeba o nejlepší zpravodaj mikroregionu či MAS můžete zabojovat v celostátní soutěži, kterou již podesáté vyhlásilo občanské sdružení Civipolis o.p.s. Spoluvyhlašovatelem soutěže je i Sdružení místních samospráv ČR.

Soutěž má podle organizátorů podpořit obce a města v aktivitě, kterou organizátoři považují za velmi důležitou zvláště v době jisté bulvarizace médií. Zpravodaje tak zůstávají věrny původnímu poslání tisku, tedy informování občanů.

Úkolem sedmičlenné poroty, ve které zasedají zástupci vyhlašovatelů a profesionální novináři, bude zhodnotit došlé zpravodaje, a to nejen po stránce obsahové pestrosti, grafické přehlednosti, ale vzít v potaz i celkový dojem zpravodaje. Komise rovněž hodnotí nejlepší zpravodaj mikroregionů, svazků obcí a místních akčních skupin, popřípadě jiné platformy meziobecní spolupráce. Zvláštní kategorií je soutěž O nejzajímavější či nejoriginálnější pravidelnou rubriku.

Pozor! Hlásit se můžete do konce května

„Soutěžící musí zaslat dva výtisky dvou různých čísel zpravodaje na adresu SMARV, Obecní úřad Veselíčko, Veselíčko 68, 751 25, a to nejpozději do 31. května," upřesnila členka komise Marie Šuláková s tím, že přihlásit lze rovněž elektronicky vydávaná periodika zasláním dvou čísel (nejlépe v souboru pdf) na adresu info@civipolis.cz.

Soutěž vyhlašuje Civipolis o.p.s., Katedra politologie FF UP v Olomouci, UNIVES.EU, Sdružení místních samospráv ČR a Angelus Aureus o.p.s.

Vyhlášení výsledků se pravidelně koná 4. července na Velehradě v rámci Dnů lidí dobré vůle. Bude-li tomu tak i v letošním roce, záleží na aktuální epidemiologické situaci. Další informace k soutěži naleznete na adrese www.civipolis.cz.

Dana Hellová, Pavel Šaradín

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, e-mail: info@smscr.cz, SMSKA Zpravodaj Sdružení místních samospráv České republiky vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČO: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 15. 4. 2021, 4/2021 , ev. č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Marie Šuláková, sulakova@smscr.cz; Grafické zpracování: Studio Matrix, info@studiomatrix.cz; Použité fotografie: Archiv SMS ČR, archivy obcí, Marie Šuláková.